

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele.

Læs mere om fordele og sponsorat her:

<https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

*Råbyggenen av Malmö-
släkten Bager*

ERIC ELGQVIST

ERIC ELGQVIST

RÅBYGRENEN
AV MALMÖSLÄKTEN
BAGER

*Studier rörande Peter Bagers och
Anna Margareta Kihlmans förfäder
och närmaste avkomlingar*

Till

Mariana Flensburg

19 $\frac{22}{1}$ 49

FÖRORD.

Av Peter d. y. Bagers och hans hustru Anna Margareta Kihlmans avkomlingar ha flera varit mycket slätkära. Gamla prydnadsföremål, porträtt, möbler, husgeråd, brev och dagboksanteckningar ha generation efter generation stimulerat samhörighetskänslan och hållit minnen från förra hälften av 1800-talet fullt levande. Dessa men även andra minnen, äldre och yngre, ha funnit en vederhäftig, hängiven och trogen vårdarinna i Anna Benedikta Ulrika Flensburg. I sin brorsdotter Mariana Henrika Flensburg har denna ägt en både i fråga om kunskaper och intresse fullt värdig arvtagerska.

De av Anna och Mariana Flensburg hopbragta och förvaltade urkundssamlingarna ha blivit så omfattande och det allmänna intresset för vissa av deras förfäder — Haqvin Bager, Leonard De la Rose, Vitus Haberegger, Sven Kihlman — så pass stort, att det befunnits lämpligt att av de i otryckta och tryckta källor spridda biografiska notiserna samla de viktigaste i en anspråkslös och för en starkt begränsad läsekrets avsedd släktbok. Vid utarbetandet av denna har huvudvikten lagts vid sådant, som varit ägnat att belysa karaktärer och tidsförhållanden. Detta har möjligen gjort framställningen mera underhållande men har å andra sidan medfört, att dispositionen i ett och annat fall blivit mindre tillfredsställande. Mest iögonenfallande är måhända frånvaron av mera personligt färgade uppgifter i kapitlet om släktgrenen Bager-Fogelklou. Denna brist beror närmast därpå, att de av författaren anlitade otryckta källorna äro relativt fattiga på upplysningar om den i sin bästa ålder borttryckta Anna Fogelklou.

Av Peter Baggers och Anna Margareta Kihlmans avkomlingar ha endast de tre första generationerna blivit föremål för behandling i detta arbete. Flera förhållanden, främst hänsyn till forsknings- och tryckningskostnader, motivera denna begränsning.

I detta sammanhang vill jag framföra ett tack till två framstående genealoger, tandläkare Paul Wilstadius och fil. d:r P. G. Vejde, vilka givit mig värdefulla råd och upplysningar. Ett varmt tack vill jag rikta även till den kände Skåne-målaren Theodor Jönsson, vilken, själv barnfödd i St. Råby, skänkt mig den vackra bild av Råby kyrkby, som pryder omslagets första sida.

Uppsala i oktober 1949.

Eric Elgqvist.

PETER d. y. BAGER.

Peter d. y. Bager var född i Malmö den 2 maj 1786. Hans far, handlanden Peter Bager, var en herre av gamla stammen, sträng och fordrande, som sökte uppfostra sina barn i tukt och Herrans förmaning. Hans son Peter fick tidigt stifta bekantskap med Luthers lilla katekes. Att han inte i högre grad uppskattade denna förmån, framgår av den rapport, som hans informator, Nils Frykskog, den 17 februari 1793 inlämnade till husfadern i den bagerska familjen. Hos sina äldre elever har Frykskog funnit ett och annat, som kan glädja en lärares hjärta, men i fråga om den yngste har han låtit hoppet fara: »*Petter* har wäl läst både in- och utantill, men utan någon god förhoppning. Lilla Catechesen har han först läst innantill och sen utantill 5 å 6 gånger men kan intet minnas; sak samma med Morgon- och Afton-Böner, hwilka han 2:ne gånger läst rätt bra men glömmmer strax. Jag tror, at hans lekande humeur bidrar ganska mycket härtill.»

Antagligen var det ingen större olycka för den lekfulle gossen, att han tidigt tillsammans med sin närmast äldre bror, Lorens Isak, fick lämna fädernehemmet i Malmö för att uppfostras hos sin morbror Lorens Isak De la Rose, borgmästare i Söderköping och bosatt på Bosgård strax utanför staden. Borgmästarinnan, Anna Maria Älf, tillhörde en gammal känd östgötsläkt.

Peter gick i Söderköpings berömda trivialskola, i vilken han enligt en handskriven katalog år 1797 var elev i »nedre klassens andra ordning», och fick säkerligen i sin morbrors hem en ganska god uppfostran. Hans bror Lorens stannade hela sex år i Söderköping. Därefter fortsatte han sin ut-

bildning på annat håll, bl. a. i Göteborg och Lund, för att slutligen övertaga fädernegården i Malmö och de förpliktelser detta medförde. Peter däremot blev allt fastare rotad i den lilla pittoreska staden väster om Slätbaken.

Vid tjugotvå års ålder ingick Peter Bager äktenskap med den adertonåriga prästdottern Anna Margareta Kihlman. Denna tillhörde en liten koloni av i Söderköping och dess grannskap bosatta värmlänningar. Två av dem voro morbröder och en moster till henne. Om en av morbröderna, handlanden Gustav Odén, vet man med säkerhet, att han flyttat till Söderköping för att bli delaktig av de förmåner, som fullbordandet av Göta kanal skulle skänka staden (Svanberg, Redovisning s. 19). Samma chimär har möjligen lockat dit även hennes andre morbror, handlanden och rådmannen Lars Odén. Handlandena Odéns syster Helena Maria, som var änka efter förvaltaren på Munkfors bruk Pehr Svanberg, hade två söner, Gustav och Sven Svanberg, vilka tillhörde Anna Gretas allra bästa vänner. På Bjärka gård strax utanför staden bodde hennes syster Catharina Maria, gift med före detta förvaltaren på Alsters bruk i Värmland Anders Broman. Själv hade Anna Greta ända till sitt giftermål sitt hem hos modern, Anna Catharina Kihlman, född Odén. Hennes far hade dött redan 1797 som komminister i Nedre Ullerud.

Till en början sökte Peter Bager slå sig fram som färgare och klädesfabrikör i Söderköping. Det förefaller ganska sannolikt, att han, under förutsättning att han ägt nödig sakkunskap samt tillräckligt kapital och förutseende, kunnat skapa sig en framtid som klädestillverkare. Hur det nu kom sig, lät han denna möjlighet gå sig ur händerna. I stället för att köpa spinnmaskiner och modernisera tillverkningen föredrog han att nedlägga sin förmodligen ej allt för omfattande fabriksrörelse. Han behöll emellertid sin ovanför Förmansgården belägna vattenkvarn och nöjde sig med att sköta denna och ett tämligen anspråkslöst jordbruk. Han ägde och bebodde gården n:r 56 i Hagakvarteret.

År 1820 flyttade Peter från Östergötland ned till Skåne.

Peter d. y. Bager.

Tanken att lämna de relativt små förhållandena i Söderköping tycks ha vaknat hos honom, då han föregående år uppehöll sig i Malmö-trakten för att som arbetsledare hjälpa sin bror Erland vid en del reparationer och nyanläggningar. Av hans brev får man det intrycket, att han icke varit helt okänslig för det frodiga sydsåkanska landskapets säregna behag och skönhet. Det är möjligt, att han nu vid mogna år starkare än tidigare känt sig höra samman inte bara med vetevångarna, pilevallarna och bokskogarna utan också med sin gamla ansedda och välsituerade fädernesläkt.

Peters bror Erland synes i fråga om kraft och företagsamhet ha bråtts på de äldre Bagerarna, sin far, farfar och farfars far. Han var en ovanligt driftig man, hade många järn i elden och levde på stor fot. Omkring år 1810 inköpte han Katrinetorp i Bunkeflo socken några kilometer rakt söder om Malmö. Denna synnerligen vackra herrgård hade ägts av hans svåger handlanden S. J. Björkman och var uppkallad efter hans syster Anna Catharina. År 1812 arrenderade han det bagerska fideikommisset Petersborg strax söder om Katrinetorp. Icke nöjd härmed förvärvade han några år senare Snapparp i Kärrstorps socken, Oxie härad, en gård på omkring 800 tunnland. Hit flyttade han år 1823. Enligt ännu levande muntlig tradition har han lockat sin

bror Peter till Skåne för att få hjälp med flera viktiga arbeten på Snapparp, främst med byggande av bränneri och väderkvarn.

Förhållandet mellan Erland och Peter Bager synes ha varit mycket hövligt och en smula stelt. Med en helt annan öppenhet och värme har Peter slutit sig till bröderna Emanuel och Lorens, båda framgångsrika handlande i Malmö. Emanuel, en blid och människovänlig natur, var en ivrig herrnhutare, som före allt annat sökte Guds rike och hans rättfärdighet. Peter har funnit hans religiositet en smula överdriven men fullkomligt äkta och aldrig stötande. Lorens, som var ett år äldre än Peter, förefaller ha varit den mest begåvade i brödrakretsen, handlingskraftig, måttfull, klok, konciliant. Känd som en ovanligt duktig karl har han genom redbarhet och personlig älskvärdhet lyckats vinna sina medborgares aktning och oinskränkta förtroende.

Före sin definitiva flyttning till Skåne har Peter Bager under ansträngande och samvetsgrant arbete i Erlands tjänst med tätt påkommande ridturer mellan Snapparp, Katrinetorp och Malmö till sin hustru i Söderköping skrivit åtskilliga brev, vilka alltjämt finnas i behåll. Flera av breven lämna värdefulla upplysningar inte bara om hans anhöriga i Skåne utan också om hans hustru Anna Greta och honom själv.

I sina brev uttalar sig Peter givetvis ganska ofta om sina bröder. Vid ett av sina besök i Malmö blev han hos den fromme Emanuel bekant med en tysk pastor Stahre, säkerligen den kände herrnhutaren Efraim Stare, vilken under förra hälften av 1800-talet var diaspora-arbetare i Göteborg (H. Pleijel, Herrnhutismen i Sydsverige s. 276). Då man har anledning förmoda, att Emanuel satte den tyske pastorn mycket högt, är det icke uteslutet, att han givit sin år 1824 födde son namnet Ephraim efter honom. Till sin personliga uppbyggelse erhöll Peter av Emanuel en »ganska intressant Bok, som är underrättelser om Evangelii framgång i alla Werldsdelar».

Lorens, som var utåtriktad, socialt intresserad och road

av umgänge, gjorde sig åtskillig möda att få Peter ut bland folk. Förgäves sökte han locka honom till »ett större sällskap uti Monbijours nya Corps de logis» för att fira kronprinsens födelsedag. Fåfängt bad han honom vara välkommen till ett stort kalas, vilket han anordnat till ära för Stockholms stads borgmästare, som händelsevis gästade staden. Gång på gång bjöd Lorens honom på teatern, men Peter tackade nej. Och ändå var han varken folkskygg eller tjurig utan helt enkelt plikttrogen. Bakom sig hade han en lång dags arbete och en lång riddtur från Snapparp. Framför sig hade han först och främst brevskrivning till hemmet i Söderköping och följande dag ett ansträngande och maktpåliggande arbete ute på Erland Bagers Snapparp. Han hade lika lite tid att vara i svängen och roa sig, som hans salig far hade haft. Sista kvällen en berömd pjäs spelades i Malmö, slapp han emellertid icke undan. Lorens förde honom med milt våld till teatern, och följande dag skrev Peter till sin kära Anna Greta, att han sällan haft en så trevlig afton.

Peter har haft klar blick för vissa olikheter mellan bröderna Lorens och Emanuel. I ett brev av den 19 dec. 1819 meddelar han sin hustru, att han måst avbryta brevskrivningen, därför att det blivit så mörkt i rummet. I fortsättningen lyder texten sålunda: »Nu kom Broder Emanuel med Ljus, och beder få sin särskilta hälsning framförd. Som han alltid hafver som brådst vid slutet af posttiden; hvilket där emot Lorentz skiljer sig från på morgonen.» Peter förefaller inte vara direkt tilltalad av broder Emanuels arbetsvanor. Själv var han en utpräglad ottefågel.

Peter Bager har icke ägt samma tilltagsenhet, viljestyrka och storbagerska anda som sin bror Erland. Han har antagligen icke haft lika stor smidighet och lika utpräglade sociala intressen som Lorens och icke heller samma lust och förmåga att offra sig för en stor idé som den varmt religiöse Emanuel. Peter tycks ha ställt måttliga krav på livet. Varken ära, makt eller rikedom har för honom varit det väsentliga. Det förefaller, som om han nöjt sig med något så enkelt och betydelsefullt som att vara en hederlig och orädd

karl, som med nacken rak under hatten vågar uttala och stå för sin mening. Man tar kanske icke allt för mycket miste, om man gör gällande, att det han skattat högst, varit samvetsfrid, moralisk harmoni. En sådan bör ha syntts honom så mycket mera värdefull, som han själv var en mycket häftig man. Gustav Svanberg, Redovisning s. 195, betecknar Peter Bager som »en hjertans god och hederlig man».

Det finns i Fredmans epistlar ett berömt uttalande om världens ondska: »Världen är icke så ond, som vi henne ängsligt avmåla.» Man kommer ofrivilligt att tänka på dessa ord, när man läser ett av Peters brev. Han tackar sin kära Anna Greta för att hon meddelat ett lustigt puts, som hans kusin Anna Beata hittat på. Därpå fortsätter han: »Det skall jag tacka henne för, så snart vi träffas. Vi fant det ganska artigt. Ja, låte oss ej taga världen för tung, när man kan detsamma undslippa.» Man tycker sig här återfinna något av det goda och glada gosselynne, som enligt magister Frykskog gjorde den sexårige Peter till en föga lovande skolepilt.

I ett brev till Anna Greta den 26 december 1819 utbrister Peter med tanke på den oenighet och ovänskap, vilken sedan någon tid rått mellan två av hans bröder: »Gudskelof jag har en god Gumma och Barn samt en aktningvärd Svär-mor. Med eder skall jag på Guds magt lefva uti glada dagar och ingen kunna på minsta vis frántaga oss den högsta jordiska förnöjelsen, fridsamheten inbördes och den rätta kärleken uti hvad skiften som hända kann.»

Peter har tydligen varit varmt fästad vid sitt hem. I slutet av år 1819 har han fått ned familjens klaver till Malmö och Anna Gretas byrå till Snapparp. När han den 21 november sitter på sin bror Lorens' inre kontor och hör Sven Svanberg spela på det länge saknade instrumentet, kan han icke finna annat, än att det »låter ganska väl». Han har också ett par ord att säga om sin hustrus byrå: »Din byrå har jag uti min kammare. Den gifver mig en beständig påminnel-

se af dig, och med stort nöje betraktade jag dina och Barns däruti liggande saker.»

År 1820 finna vi Peter Bager med familj installerad på Snapparp i Skåne. Följande år brukade han som arrendator Hospitalsgården vid Lund, varpå han övertog arrendet av häradshövdingebostället n:r 1, 2 och 26 St. Råby strax utanför Lund. Uppgiften, att han ägt Bagershill i Gårdstånga socken, är felaktig. Det var icke Peter d. y. utan dennes son, Peter Marianus Bager, som i Getinge by köpte ett par hemmansdelar, vilka efter hans död kallades Bagershill.

I ett i början av maj 1838 skrivet brev nämner Anna Greta, att Peter då hade en ytterst besvärlig hosta. Av ett uttalande i ett i juli följande år skrivet brev framgår, att Peter vid denna tid regelbundet besvärades av hosta. Han dog i galopperande lungsot den 18 december 1840 och ligger begravd på St. Råby kyrkogård. Gravkullen är numera utplånad och en av Anna Flensburg för omkring femtio år sedan rest minnessten flyttad till kanten av kyrkogården.

Närmast sörjande vid Peter Bagers bortgång voro hans hustru, Anna Margareta Kihlman, och fyra barn: sonen Peter Marianus samt döttrarna Anna, Mariana och Clara.

ANNA MARGARETA BAGER, född KIHLMAN.

Peter Bagers maka, Anna Margareta Kihlman, var född den 19 april 1790 på Jonsbols prästgård i Nedre Ulleruds församling, i vilken hennes far var komminister. Både på fädern och mödern var hennes släkt fast rotad i en trakt, vilken sedan gammalt utgör en av Värmlands viktigaste bygder. Det torde rent av kunna ifrågasättas, huruvida icke Nedre Ullerud varit det forntida Värmlands religiösa huvudort. Den omväxlande och delvis mycket tilltalande naturen i Nedre Ullerud, Övre Ullerud och Ransäter är väl känd tack vare Erik Gustav Geijers förträffliga skildring: »Utefter var större åbrädd eller sjöbrädd bygd; in i skogarna många spillda vatten, torp, sätrar, avlägsna fisken, svedjefall, kolmilor, grönskande stigar, som utmärka böndernas vintervägar.»

Icke blott genom sin hemortsrätt i Ullerud utan även genom sin härstamning från släkterna Silfverhäst, Wardlau och Roos af Hielmsäter stod Anna Greta de kretsar nära, vilka skapat den egenartade herrgårdskultur, som så levande träder oss till mötes i Selma Lagerlöfs diktning.

Anna Greta blev tidigt gift och tycks livet igenom ha bevarat ett visst tycke av ungdomlighet. Den hjärtliga och frimodiga tonen i de brev, vilka Peter Bager från Snapparp och Malmö skrev till sin hustru, låter förmoda, att han och Anna Greta varit förenade i ett mycket lyckligt äktenskap.

Om det bagerska hemmet i Söderköping vet man högst obetydligt och om det i St. Råby inte över sig mycket. Får man tro Anna Flensburgs släktrönika, har det varit trivsamt hos Bagers ute på den bördiga och vackra Lundaslätten: »Morfars gästade emellanåt släkten i Malmö och hade

Anna Margareta Bager, född Kihlman.

trevliga bjudningar på Råby för dem igen. Ofta om pings-
ten. De förde ett gästfritt hus och sågo ofta Lundabor hos
sig.»

Efter Peters död flyttade Anna Greta till Lund och hyrde
lägenhet i Carl Fogelklous gård. Denna låg helt nära klos-
terkyrkan på den plats, där armaturfabriken nu är uppförd,
och utgjordes av en vit envåningsbyggnad med tre uthus-
längor. I trädgården stod en hög alm, som var synlig vida
över slätten. Gården, som kunde förefalla en främling idyl-
lisk, hade det felet, att det spökade på den. Långt innan
Fogelklou och före honom Peter Bager ägde gården, hade
den tillhört en hård och elak girigbuk. Om nätterna slogos
gårdsportarna upp av sig själv, och så kom den girige kö-
rande. Han körde runt det stora trädet och försvann så ut
på vägen. Därpå slogos portarna igen. Då vaknade den
stackars dövstumme Haqvin, fideikommissarien på Peters-
borg, som Anna Greta tagit hand om, och skrek alldeles för-
skräckligt.

Det är ju så gott som självklart, att Anna Greta och hen-
nes yngsta dotter, så länge de bodde i den fogelklouska går-
den, firade jul hos Carl och Anna Fogelklou. Tack vare den
lyckliga omständigheten, att Clara Albertina Bagers dagbok
från tiden omkring 1850 finnes i behåll, är det möjligt

att uppgiva, hur den lilla släktkretsen firade julen 1844. Claras ende bror, Peter Marianus, hade meddelat, att han antagligen inte kunde komma hem till julafton, därför att han inte var riktigt kurant. Stor blev därför glädjen och överraskningen, då han trots allt dök upp. Clara fortsätter: »Klockan 6 gick wi in till Fogelklous, och när wi druckit thé, flyttades ett julträd in, som Mamma och jag hade klädt och fästat små saker i. Sedan kastades julklapparna in. — — — Sedan wi ätit qwälsmat spelade Anna några danser för oss, och Petter och jag dansade med de små töserna, som walsade och figurerade rätt nätt, i synnerhet lilla Augusta, som förde sig med mycke behag.» Orden komma här så stillsamt och behärskat, att de föra tanken till ett par berömda rader i Frödings dikt *Ur Anabasis*: »och ganska väl och vackert dansade stymfaliern Sofainetos citalka».

Om sommaren var det idylliska Åkerslund i St. Uppåkra vid stora landsvägen mellan Lund och Malmö ett lockande mål för utflykter. Gården ägdes av Georg Flensburg, som var gift med Anna Gretas näst äldsta dotter, Mariana. Clara Bagers dagbok upplyser om att Georg Flensburg till midsommarsfirandet 1844 låtit resa en stor, vacker majstång, kring vilken folket dansade. Dagboksanteckningen den 17 juni 1845 nämner också dans: »Var vi jemte en stor del Malmöboar på Åkerslund, der wi söng i trädgården och kastade kransar. Sedan dansade wi på logan.»

Även om Clara Bagers dagboksanteckningar i huvudsak handla om små och vardagliga händelser och förhållanden: ett oräkneligt antal visiter, besök hos den skickliga sömmerskan mamsell Elmqvist, lektioner för den berömde danske dansläraren Georg Brodersen, körövningar i samband med soaréer för välgörande ändamål, vackra predikningar, fängslande skådespel, förlovningskalas och bröllop, ge de dock en ganska klar bild av livet i den bagerska våningen nära klosterkyrkan. En hel del uppgifter ha ett visst värde däri-genom, att de äro så specificerade. Det var inte för inte Clara Bager härstammade från flera generationer av pedantiska köpmän. Den 8 november 1849 antecknar hon, att hon och

Akerslunds gård i St. Uppåkra.

hennes mor hörjat nyttja lampa om aftnarna. Vad nöjet kostar, får man också veta: »Lampan kostade 1 R, 1 Dus-sin wekar 12 skilling, för 3 skilling raffinerad Rofolja hwar-je afton.»

Någon enstaka gång vidgas horisonten, då anteckningarna låta oss skymta händelser, som låtit länge tala om sig. Den 21 juni 1845 kunde Clara Bager i sällskap med några av sina väninnor från fönstren i kämnärsrättens rum se studenter från Uppsala och Christiania i högtidlig procession tåga upp till Lundagård, där det var klätt med blommor och grönt mellan träden och där fram på eftermiddagen Strandberg, uppkliven på en bänk, deklamerade sin dikt Vaticinium:

*Finland! Så jag ville ropa
och från Eder allihopa
få ett svar ur hjärtats grund.*

Den 24 juli 1848 såg Clara tillsammans med Flensburgs 10.000 svenska soldater marschera förbi danske kungen och svenska kungligheter ute i Limhamn. »Andra dagen war jag öfwer på Åkerslund, och då såg wi, när artilleriet tågade förbi, åtföljt af kronprinsen samt Kronobergs och Jönköpings regementen.»

Till det bagerska hemmets närmaste umgänge i 1840-talets Lund hörde medlemmar av familjerna Berling, Billberg, Gleerup, Nordström och Stäck. Den främste representanten för den berlingska familjen var den gamle akademiräntmästaren och boktryckaren Carl Fredrik Berling. Enligt Osberg, Lundaminnen s. 37, hade släkten Berling mycket gott anseende. Osberg tillägger: »Allting i Berlingska huset bar pregeln af denna gammaldags flärdlöshet parad med en viss prydlighet och solidité, som nu för tiden hos s. k. bättre folk äro så sällsynte.» Bagers synes ha upprätthållit goda förbindelser icke blott med den äldre utan även med den yngre generationen, universitetsbibliotekarien Edvard Wilhelm och rektorn vid katedralskolan i Lund Carl Gustaf Berling. Det kan tilläggas, att familjen Berling sedan 1745 ägde det universitetsboktryckeri, vars förste innehavare var en av Peter Bagers förfäder, den från Ungern invandrade Vitus Haberegger.

I Clara Bagers dagbok torde »Billbergs» syfta såväl på rådmansänkan Cajsa Maria Billberg som dennas son handlanden Fredrik Christian Billberg. Änkefru Billberg ägde vidsträckta förbindelser med ledande kulturpersonligheter och uppgives ha varit en av de tre »karlar», som på sin tid styrde Lund (Centervall, HS s. 46 ff.).

Till Gleerups synes familjen Bager ha stått i ett mycket gott förhållande. Den danskfödde bokhandlaren och förläggaren Carl Wilhelm Kyhl Gleerup, som på 1840-talet var i sin bästa ålder, får av H. Reuterdaahl (Ärkebiskop Henrik Reuterdahls memoarer s. 157) ett mycket vackert vitsord: »Genom sin personlighet är Gleerup lika aktningvärd som han är duglig och redbar som bokhandlare. Hans hustru är till och med en ovanlig qvinna.» Fru Gleerup var Lunda-flicka, dotter till handlanden Josef Stäck.

Med häradshövding Per Nordström bör fru Bagers svärson Carl Fogelklou ha haft åtskilliga intressen gemensamma. Nordström var son av prosten L. J. Nordström i Ingelstorp i sydöstra Skåne. Under en lång följd av år tjänstgjorde han som räkenskapsförare i Lunds sparbank och som

Stäket 1840.

Ur "Rese-Minnen sommaren 1840" av Jacobina Schwartz med i texten inlagda illustrationer av J. Stäck.

ombudsman i Skånska hypoteksföreningen. Enligt Sjöström, SNL s. 609, var Nordström bland stiftarna av Lunds sparbank den, »som kan anses mer än någon annan hafva bidragit till sparbankens framgång».

Familjen Stäck var bosatt i och har givit namn åt det senmedeltida hus i Lund, som på 1670-talet tillhörde akademboktryckaren V. Haberegger. Sjöström, SNL s. 679 f., uppger, att högkaren och perukmakaren Josef Stäck var son till den i Bologna födde Baltzar Stecchi. Av Stäcks döttrar var, såsom redan framhållits, Anna Katharina gift med bokhandlare Gleerup. En av sönerna, konstnären J. M. Stäck, vilken under större delen av 1840-talet vistats utrikes, bl. a. i Rom och Paris, återvände år 1848 till sin gamla hemstad. Familjen Bager har säkerligen satt stort värde både på den framstående konstnären och den älskvärda människan Joseph Magnus Stäck.

I den närmast föregående framställningen har fru Anna Greta Bager gjort mycket litet väsen av sig. Detta kan möjligen sammanhänga därmed, att hon i sitt hem representerat den äldre generationen och därför kommit att spela en

mindre framträdande roll i sin yngsta dotters dagbok. Man synes likväl böra räkna även med den möjligheten, att hon i likhet med sin man hyst en bestämd motvilja mot att framträda och posera.

I mars 1851 övertog Peter Marianus Bager på arrende Dalby kungsgård. Hans mor och yngsta syster flyttade då ut till Dalby för att göra det beboeligt och hemtrevligt i den forna klosterbyggnaden vid sidan av den berömda medeltidskyrkan. Peter gick emellertid i giftastankar, varför hans mor och syster snart måste bryta upp på nytt.

Om julfirandet i Dalby 1852 lämnar det sista bladet i Clara Bagers dagbok mycket kortfattade upplysningar: »24 afgick 4 Packwagnar med våra saker ifrån Dalby till Åkerslund. — På e:m. reste Petter till Ekesvång, och Mamma och jag woro ensamma.» Två dagar senare, på annandagen, stod Dora Hylléns och Peter Bagers bröllop på det idylliska Ekesvång i Genarps socken. Följande dag var stor frukost för alla bröllopgästerna anordnad hos de nygifva på Dalby kungsgård. På aftonen samma dag flyttade fru Anna Greta med sin dotter Clara till Åkerslund.

Husfrun på Åkerslund, Mariana Flensburg, hade mycket glatt sig åt att få bereda sin gamla mor ett nytt hem. Hon fick emellertid behålla henne endast några veckor. Den 22 mars 1853 insjuknade Anna Greta i lunginflammation, och den 12 april dog hon i en ålder av närmare 63 år. Under de senare åren hade hon varit sjuklig och haft svårt för att tåla mat, varför hon huvudsakligen levat av mjölk och skorpor. Ingen hade förstått sig på hennes sjukdom och än mindre kunnat bota henne. Nu efter hennes död önskade man visshet om sjukdomens grund och orsak. Den läkare, som obducerade henne, lär ha uppgivit, att hon lidit av tarmförkrympning.

Den 20 april jordfästes stoftet av Anna Margareta Bager, född Kihlman, i Uppåkra kyrka och blev följande dag begravt på St. Råby kyrkogård.

**Peter Bagers och Anna Margareta Kihl-
mans barn:**

1. *Anna*, * 11/9 1809, † 27/3 1858, g. 11/9 1837 i St. Råby kyrka med kamreraren vid riksbankens avdelningskontor i Malmö, vice häradshövdingen Carl Anders Fogelklou, * 2/8 1809, † 7/12 1865.
2. *Mariana*, * 12/7 1811, † 15/6 1880, g. 3/4 1836 med lantbrukaren Georg Henrik Flensburg, * 31/5 1809, † 15/6 1877.
3. *Carolina*, * 29/3 1813, † 12/8 1817.
4. *Petronella*, * 24/11 1815, † 24/4 1818.
5. *Carolina Petronella*, * 28/7 1818, † 24/4 1833.
6. *Clara Albertina*, * 24/4 1821, † 25/5 1878, g. 24/6 1853 med andre stadskomministern i Jönköping Carl Peter Rydén, * 6/3 1814, † 19/5 1879.
7. *Peter Marianus*, * 23/3 1824, † 15/5 1870, lantbrukare, g. 26/12 1852 med Johanna Dorothea (Dora) Hyllén, * 2/10 1826, † 30/8 1904.
8. *Carl Gustaf*, * 25/1 1828, † 27/2 1830.

PETER d. y. BAGERS FAR OCH FARFAR.

Peter d. y. Bager hade förmånen att tillhöra en förmögen och ansedd släkt. Som köpman och skeppsredare vandrade hans far, Peter d. ä. Bager, oförskräckt och framgångsrikt i sina fäders spår. Han var född 1747 och hade erhållit en mycket god teoretisk och praktisk yrkesutbildning. Bl. a. hade han genom talrika resor på sin fars brigantiner och galeaser blivit tidigt invigd i utrikeshandelns mysterier. Den gamle tränade och otroligt energiske Haqvin Bager ställde mycket stora krav på sin sons omdöme, noggrannhet och underdånighet. Peter ägde av naturen goda förutsättningar att bli en skicklig affärsman, framför allt en skarp blick och ett ordningssinne, som med tiden möjligen urartade till pedanteri.

Det berättas, att Peters far, gamle Haqvin, som var ökad för sina egendomliga rimmerier, hade tapetserat ett helt rum ute på Naffentorp med mer eller mindre befängda versar. När Peter år 1777 övertagit fideikommisset, skickade han efter en målare och lät denne stryka över hela härligheten. Han ändrade senare fideikommissets namn och kallade det Petersborg i stället för Naffentorp. Det förefaller icke osannolikt, att de båda historierna om tapetseringen och namngivningen äga ett visst samband med det hårda, det nästan olidliga förmynderskap, under vilket Peter trälats och formats. När han sent omsider funnit ett tillfälle att reagera, att hävda sig, har han begagnat det.

Peter hade gått i en sträng skola, och själv blev han hård och fordrande både mot sin familj och sina underlydande. Två av hans söner, Lorens och Peter, hade, såsom i det föregående framhållits, förmånen att tidigt få lämna hemmet

*Bagerska fastigheten i kvarteret Lorens Bager vid Östergatan i Malmö.
Husen rivna år 1906.*

för att uppfostras hos sin morbror i Söderköping. Att Bager dessutom var sträv, lättretlig och häftig, gjorde honom icke mera sympatisk. Tulltjänstemännen i Malmö kände väl hans egenskaper och voro nog hänsynslösa att dra nytta av dem. Då lämpligt tillfälle yppade sig, passade de på att reta den pedantiske och hetlevrade handelsmannen, tills han blev alldeles utom sig. Att han gav dem några kraftiga örfilar, togo de icke allt för hårt, eftersom de visste, att Bager hade råd att slåss hur mycket som helst, och voro övertygade om att de skulle få fullt tillfredsställande ersättning för sveda och värk. En gång, då Bager blivit dömd att böta femtio riksdaler, skall han ha betalat med kopparmynt, vilka han sände till rådhuset lastade på en fyrspänd vagn.

Bilden av Peter Bager skulle icke vara fullständig, om man underlåte att nämna, att han var fullkomligt likgiltig för sitt yttre. Modets växlingar voro honom främmande, och det föll honom icke in att ägna sig åt vad andra kallade nöjen.

Peter Bager uppgives ha varit en »ovanligt redbar och verksam man». Måhända har man trott sig spåra något äkta och värdefullt under den sträva och skrovliga ytan. I

vilket fall som helst blev Peter Bager år 1788 förman i stadens äldsta. Han dog 1808 och blev liksom sina tre närmaste förfäder begravd i det Dringenbergska kapellet.

Åt änka och nio barn efterlämnade Peter Bager vid sin bortgång bl. a. två fastigheter i Malmö, två sillsalterier och trankokerier i Bohuslän, åtta fartyg och fideikommisset Petersborg m. m. Sedan skulderna blivit frånräknade, uppgick stärbhusets behållning till något över 90.000 riksdaler bo. specie.

Peter d. y. Bager föddes fyra år efter sin farfaders bortgång och fick därför aldrig med egna ögon skåda den av Bagrarna, vilken i fråga om uppslagsrikedom och viljekraft är vida överlägsen alla andra men vars handlingssätt i många fall kan te sig som en sällsam blandning av dårskap och snille.

Haqvin Bager var född i Malmö den 19 maj 1711. Han studerade först i hemstaden, varpå han fortsatte sin utbildning i England och Holland. Efter faderns död år 1742 hade han en kort men häftig arvstvist med sin mor, Magdalena Märta Bager, född Lorich, vilken slutade till hans favör. Han gifte sig 1737 med Anna Catharina Söllscher, enda kvarlevande barnet efter handlanden Didrik Söllscher och dennes maka Rebecca Kröger, vilken tillhörde en gammal skånsk köpmannasläkt. Efter sina svärföräldrar övertog han gården 695—97, nuvarande n:r 2, vid Larohegatan. Sin s. k. huvudgård hade han först i n:r 27, nu 9, vid Östergatan. Senare tillöste han sig och inflyttade i den gamla fädernegården n:r 1—5 vid Östergatan. Den 27 oktober 1755 erhöll han burskap i Malmö såsom grov- och spannmåls-handlande.

Som köpman var Haqvin mycket framstående och arbetade efter hand upp sin affär, så att den till slut var den främsta i sitt slag i Malmö. Hans jakter och galeaser, som han byggt på eget skeppsbyggeri, anlöpte årligen såväl inrikes orter som hamnar i Norge, Tyskland, Frankrike, England och Portugal.

*Bagers Nahmn ist wohl bekandt,
jeder kennet sein Gemüthe.
Preussen, Engel- und Schottland
preisen seine gross' Merite.*

Så lyda ett par rader i ett hyllningskväde, som den 12 september 1772 tillägnades den förnämde köp- och handelsmannen Haqvin Bager i Malmö. I fråga om kunskaper och idéer var han sina kolleger vida överlägsen. Hans stora framgångar som affärsman berodde visserligen i hög grad på det förhållandet, att han drev egen rederirörelse, men också på den omständigheten, att han utvecklade en energi och hänsynslöshet, som ha något modernt amerikanskt över sig.

Platen har, MFM s. 71 f., gjort ett beaktansvärt försök att förklara Haqvin Bagers egendomligt sammansatta personlighet. Av naturen har han varit utrustad med en ovanligt stor begåvning, vilken, rätt brukad, hade kunnat föra honom långt. När han från främmande länder, i vilka han tillägnat sig ett betydande vetande och insupit en mängd moderna idéer, återvände till fädernestaden, fann han livet i denna försumpat och stillastående. Samtidigt med att han började arbeta på sin egen framtid, väcktes hos honom lusten att skapa ett helt nytt Malmö. Då han, fylld av obändig kraft, stod där som en överlägsen reformator, gjorde han sig emellertid skyldig till det ödesdigra felet att dels över-skatta sig själv, dels underskatta så gott som alla andra malmöbor. »I stället för att ingripa med klok måttfullhet tog han hänsynslöst fatt med grova tag — och så stötte han på grund samt fann sig snart vara en ensam man, utan förståelse och utan samhörighet med någon. Hat och ovänskap utsådde han och fick skörda sin egen sådd.»

Schiller, Skåne genom två sekler s. 64, berättar, att A. Hülphers, då han år 1759 besökte Malmö, hörde talas om de ganska många projekt, som herr Bager hade utspekulerat. Bl. a. förklarade han sig kunna »så bygga ett hus, att 8 torpare med sina hushåll i särskilda rum kunde bo där

och alla hava tillräcklig värme i 8 månader av en kakelugn, vartill allenast 4 lass torv av vardera skulle sammanskjutas». Tydligt har Haqvin redan för ett par hundra år sedan insett fördelen av att bygga HSB-hus med centraluppvärmning.

Till magistraten inlämnade Haqvin åtskilliga reformförslag. De som avsågo inrättande av en brandkassa och förbättringar i inkvarteringsskyldigheten, vunno intet gehör. Däremot förklarade magistraten, att den skulle utgå en publikation med anledning av Haqvins begäran om »bot på det skick som sker här i staden genom att svinkreatur gå lösa på gatorna och göra skada».

Haqvin var, naturligt nog, starkt intresserad av sin hemstads hamnfråga. År 1753 framlade han ett förslag till en hamnanläggning och förband sig att själv svara för hamnbygget, om staden beviljade honom vissa privilegier. Framställningen föranledde ingen åtgärd, eftersom de uppställda villkoren ansågos oantagliga och ingen entreprenör ville åtaga sig arbetet. Sju år senare var Haqvin färdig med ett nytt förslag, som gick ut på att en hamn borde anläggas söder om Limhamn, där det fanns goda naturliga förutsättningar för en sådan. Inte heller nu fick Haqvin vind i seglen. De båda projekten fingo vila i glömska, ända tills Haqvin år 1775 drog fram dem och ställde upp dem mot Frans Suells redan antagna hamnbyggeplan.

Då Haqvin länge förgäves ansträngt sig att vinna gehör för sina mer eller mindre värdefulla projekt, fick han det infallet att driva ett stort och vågat gyckel med höga vederbörande. Ett exempel må anföras. År 1762 hade utkommit en förordning, avsedd att trygga sabbatens helgd. Det svenska folket uppmanades till flitig kyrkogång och ålades att om helgdagarna undvika onödigt körande, framför allt under gudstjänsttid. Mot denna förordning reagerade Haqvin på ett sätt, som väckte stor och allmän förargelse. Varje söndag, då de goda malmöborna sutto bänkade och fromt och laglydigt åhörde högmässan, blev deras andakt störd av den ogudaktige Bager, som med sitt ekipage, förspänt med

Haqvin Bager.

fyra hästar, på väg ut till Naffentorp körde förbi stadens båda kyrkor. Från sin lantgård söder om Malmö återvände han alldeles lagom för att från sitt ekipage på lämpligt avstånd få njuta av sången och musiken i stadens helgedomar.

För sitt ogudaktiga påfund erhöll Haqvin till att börja med en varning, som han helt nonchalerade. Därpå följde en skarp skrivelse, i vilken magistraten bl. a. meddelade, att stadsfiskalen blivit anmodad tillse, att Bagers söndagsresor inställdes. Haqvin svarade, att han av sina mångahanda göromål i staden var förhindrad att resa ut till sitt lantställe annat än om söndagarna. I slutet av sin skrivelse gör Haqvin gällande, att det finns myndigheter, som sila myggor men svälja kameler. I Malmö stad frodades mycket själsvåld, som magistraten underlät att beivra. För egen del önskade han ej vidare bli besvärad med äreröriga tillvitelser i domboken. Så hade Haqvin fått tillfälle att sjunga ut och lätta sitt hjärta. Att den tillfredsställelse han erfor, kostade honom böter för oanständigt skrivsätt, bekymrade honom föga.

Enligt Nordisk familjebok har namnet Haqvin Bager »öfvergått till ett appellativ med betydelsen usel versmakare». Eftersom Haqvins ryktbarhet synes i första hand grunda sig på hans »platta och löjliga rimmerier», torde dessa för-

tjäna en viss uppmärksamhet. Platen, MFM s. 75 f., har gjort ett intressant försök att psykologiskt förklara hans egendomliga mani att uppvakta sina bekanta och späcka sina inlagor till växlande myndigheter med pekoral på vers. »Han hade nog börjat med dem inom en trängre krets och på skämt, men allt som åren gingo och hans sinne allt mer kom på sned, blev det honom ett behov att genom verser, vilka oftast voro befängda rimmerier, lätta sitt betryck, giva uttryck av inneboende stark humor, kanske satir, eller sjunga ut sin känsla av förakt över vardagslivets bornerade gränser. Han var sig själv nog. Så var han sin egen skald och i sin egen rimkonst fann han lisa.»

Ett brev, som Haqvin år 1774, alltså vid sextiotre års ålder, sände sin då trettioårige son Peter, vilken för tillfället vistades i Göteborg, ger en ganska god föreställning om hans väsen.

Efter att ha räknat upp, vad han skickat med brevhavaren, Nils Persson Bonde, fortsätter Haqvin:

»Hafver du som iag tror lastat Iagaren till Liebau, så frakta efter handen hit som du på got inkiöp saltar väl conditionerat nyfångat sill i $\frac{1}{2}$ t:or & $\frac{1}{4}$ gar den iag tänker med min Galeas samt med mina tobaks blader sända till Stokholm, at alt vid Stokholms skepsbro vill Gud i vinter utminutera, ty skånska inbyggarna fåt ock dageligen får nog sill vid Skånska stränderne at dageligen salta in till sina husholl.

Skep: Grises Iakt blef i går klar med Malt Ärter ock Gryn för min räk: på Stokholm, Gud ledsage honom väl fram, vår Galeas har Gudi låf en ständig god vind ock got väder Gudi tak och låf.

I denna inkommande veka väntar iag Niclas Nils Galeas at lasta vill Gud till Stokholm med Malt etc:a, NB nu gifva

the i Ystad 6 $\frac{3}{4}$ daler p:r tunna Korn, ty kommer nu litet till Malmö, ty de få bara här nu 5 $\frac{1}{4}$ daler S:rmt p:r tunna Korn.

Skrif mig till varie påst, ock lät mig veta om sill ock spannemåls priserne.

Petter, var Gudfruktig ock försiktig i tal svar ock gierning så at ingen förförer dig til spel eller dubbel, eller på något sät kunna få tilfälle at bestiäla eller bedraga dig, annars filuterar ock försmäda de dig till slut.

Sänd mig de begiärte Fem Hundrade goda Boutel Kourkarne.

Samt några lefvande hummer ock taskor at skänka totten som i dessa dagar sänt mig vilt ock rar fisk.

Haqvin Bager.»

Totten, som Haqvin vill uppvakta med hummer och krabbor eller krabbtaskor, är väl den bekante Tage Thott, som år 1776 blev landshövding i Malmöhus län.

Tack vare skarpt förstånd, omfattande kunskaper, ovanlig uppslagsrikedom och djärvhet samt en utomordentlig handlingskraft torde Haqvin ganska avsevärt ha höjt sig över de flesta av sina samtida i ett samhälle, som vid slutet av 1750-talet räknade omkring 4000 själar. Med många av dessa kom han på kant genom hänsynslöshet, halsstarrighet, brist på smidighet. Saken blev inte bättre därigenom, att han var en ovanligt modig man, som vågade trotsa icke blott enskilda inflytelserika personer utan en allmän opinion. En man med Haqvins förutsättningar skulle ha kunnat göra en mycket betydande insats, men hans reformplaner befunnos vara mer eller mindre omotiverade, hans projekt lösa hugskott och han själv ett original, en krumelur, vilken man hade rätt att skratta åt men vilken man samtidigt var rädd för, såsom man fruktar det hemlighetsfulla

och obegripliga. Förutom sina redan nämnda fel ägde Haqvin ett stort och oförlåtligt: att vara född alldeles för långt före sin tid.

Haqvin Bager avled den 10 februari 1782 i en ålder av närmare sjuttiotvå år och fick sin lägerstad i Dringenbergska kapellet. Han efterlämnade förutom fädernegården och Naffentorp en förmögenhet på 14 961 riksdaler.

DAVID, HÅKAN OCH BÖRGE JOENSEN BAGER.

Det är alls icke uteslutet, att Haqvin ärvt åtskilligt av sin sturskhet och självsäkerhet från sin far, handlanden och skeppsredaren David Håkansson Bager. Född år 1670 hade denne efter avslutade studier i tre år varit anställd som fogde hos Hans Walkendorff till Ellinge.

Tjugofem år gammal blev David jämte sin svåger Töger Tögelsen stämd, därför att han och Töger med slag och okvädinsord sökt hindra borgmästarinnan Catharina Törn-schier att utöva sin laga näring vid Sege mölla. Ålagd att svara inför rätta genmälde David, att han icke var »sinnt» att göra det. Trots uppenbar olust att ingå i svaromål måste David finna sig i att vandra hem efter sin försvarsskrift, varpå rätten tilldelade honom en admonition.

Ett par år senare, närmare bestämt den 29 mars 1697, blev David uppkallad inför magistraten. Denna erinrade honom om att generalguvernören förbjudit borgerskapet att bära värja. Den önskade veta, av vilken anledning han själv överträdde förbudet. Härtill svarade David, att han mycket väl förtjänade att bära värja, alldenstund hans far i egenskap av lantjägmästare tillhört »Betiente» och han själv varit anställd som fogde hos herr Walkendorff. Han gjorde gällande, att han ägde rätt att bära sin värja, eftersom han drog den endast till sin egen defension och för att hålla fred hos sig själv. Rätten kunde emellertid icke finna annat, än att David uppehöll sig i staden i egenskap av sin moders prokurist, vadan den resolverade, att han icke fick bära värja, så länge han sorterade under borgarevillkor.

Redan följande dag infann sig David inför magistraten och överlämnade en av överauditören Johan Langenhielm

utfärdad skrivelse, i vilken denne meddelade, att han den 29 mars anställt David Håkansson Bager som »gerichtsskrifvare». Langenhielm förklarade sig hysa den tillförsikten, att magistraten icke ville göra honom själv eller hans tjänare någon orätt. Sedan magistraten tagit sig en funderare, förklarade den, att den funnit, att David Håkansson var anställd hos överauditör Langenhielm i verklig tjänst. Med anledning härav resolverade den, att det mot Håkansson föregående dag utfärdade förbudet att bära värja icke längre skulle gälla.

Johan Langenhielm till Barsebäck, vilken David Bager hade att tacka för sin glänsande seger över magistraten, var sedan den 9 oktober 1687 gift med Davids kusin Anna Catharina, dotter till den förmögne rådman Giert Franckesen och hans hustru Anne Börgesdatter Bager. Född i Stade i Pommern 1655 hade Johan Lang till år 1683 tjänstgjort som sekreterare i generalguvernementet i Skåne, varefter han blivit utnämnd till postinspektör i Malmö och senare adlad. Man har anledning förmoda, att magistraten i Malmö icke hade någon som helst lust att väcka misshag hos en så mäktig och inflytelserik man som Johan Langenhielm.

Davids beteende gentemot borgmästarinnan Törnschier och hans uppträdande inför magistraten i Malmö synas icke vittna om en särskilt god uppfostran. Som en för mildrande omständighet kan möjligen anföras, att David i tre års tid varit fogde hos Hans Walkendorff, vilken knappast varit ett i alla avseenden gott föredöme. Utgången från en mäktig och ansedd ätt hade han varit kavaljer i den ambassad, som år 1685 i Köpenhamn avhämtade Ulrika Eleonora, Karl XI:s blivande gemål. Efter faderns död ärvde han år 1690 det urgamla Ellinge. Om hans vidare öden lämnar Barfod, Märkvärdigheter s. 324 och 408, följande upplysningar: »Hans Walkendorff förblef herre till Ellinge och Brunneslöf, tills han genom sin ridderlighet så fördjupades i skuld, att han måste sälja hela godset.» Barfod nämner också, att han kallades Hans Lånekaka, därför att han blev så utarmad, att han ofta nödgades låna bröd av sina bönder.

David Håkansson nöjde sig länge med att sköta sin mors handelsrörelse och erhöll icke förrän år 1708, vid trettioåtta års ålder, burskap som handlande i Malmö. Samma år gifte han sig med Magdalena Märta Lorich, dotter av kyrkoherden i Svedala Peder Lorich och dennes hustru i andra giftet Anna Jörgensdotter Faxe.

Cavallin, Lunds stifts herdaminne 1 s. 344, uppger, att Peder Lorich tillhörde en tysk adlig ätt, som kallades Lorichius. Einar Bager, Med penna och ritstift s. 56 f., utpekar däremot den framstående köpmannen och rådmannen i Köpenhamn Thomas Lorck, vilken levde i början av 1600-talet, som stamfader för den i Skånes historia väl kända familjen Lorich.

Som affärsbegåvning hade David alls ingenting gemensamt med sin forne herre Hans Walkendorff till Ellinge. Han var i motsats till denne framgångsrik i all sin verksamhet. Efter det att fädernegården år 1711 härjats av eld, uppförde han nya hus och utvidgade sin tomt, så att den kom att omfatta ett helt kvarter (nu benämnt Lorens Bager). Sin handelsverksamhet och den därmed förenade rederirörelsen förstod han att göra så inkomstbringande, att han för sina besparingar år 1717 kunde inköpa hemmanen n:r 6 och 9 Naffentorp ett fåtal kilometer söder om Malmö.

Av de båda hemmanen i Naffentorp stiftade år 1750 Davids hustru, Märta Lorich, ett fideikommiss till förmån för sonen Haqvin och dennes efterkommande enligt förstfödslo rätt, son efter son. På 1790-talet erhöll detta fideikommiss av Peter d. ä. Bager namnet Petersborg. År 1717 var gårdens taxeringsvärde 1.300 daler smt. År 1782 hade värdet stigit till 1.516 riksdaler 30 skilling specie, 1808 till 19.200 och år 1845 till 24.000 riksdaler banco specie. År 1917 var värdet 251.000 kronor.

David Håkansson Bager dog den 12 maj 1742 och fick sitt sista vilorum i familjegraven i Dringenbergska kapellet, på vilken han 1736 lyckats erhålla lagfart. Efter hans död värderades stärbhusets tillgångar till 31.308 daler smt.

Om David Bagers far äro uppgifterna få och delvis mindre tillförlitliga. Antagligen var Haagen eller Håkan Børgesen född år 1646. Säkert är, att han år 1678 blev hospitalsföreståndare i Malmö efter sin svåger Giert Franckesen. Tio år senare uppsade han sitt borgerskap och nämnes den 8 februari 1689 i brev från generalguvernören som »lantjägmästare» i södra Skåne. Det antages, att han erhållit sin befattning såsom »belöning för emot kronan Sverige bevisad trohet» (Samzelius, Jägeristaten s. 260).

Enligt sägnen skall Håkan genom sin rådighet ha räddat sin fädernestad från att genom övrumpling falla i danskarnas händer. Vid besök i Köpenhamn en smällkall vinterdag skall Håkan ha fått nys om att något var i görningen. Hals över huvud har han lämnat den danska huvudstaden. På sina skridskor har han mycket snabbt korsat Sundet och därvid vunnit så stort försprång före de danska trupperna, att han hunnit genom eldsignaler alarmera den sovande staden. Genom sin rådighet och raskhet har han kommit den danska övrumplingsplanen på skam.

Då den anförda sägnen icke verkar särskilt trovärdig, kan det vara skäl att undersöka, huruvida Håkan Bager kan ha kommit fram tack vare goda personliga relationer. Man kan utan vidare fastslå, att han ägt mycket värdefulla sådana. Som föreståndare vid hospitalet i Malmö efterträdde han sin svåger Giert Franckesen, vilken stod högt i gunst hos den svenske generalguvernören. Härtill kom, att Gierts dotter Anna Catharina år 1687 blivit gift med den i annat sammanhang omtalade Johan Langenhielm, vilken i egenkap av sekreterare till år 1683 varit knuten till guvernementskansliet i Malmö. Han stod sålunda generalguvernören nära och blev av honom brukad i angelägna ärenden (Elgenstierna, ISAÄ 4 s. 502). Håkan synes mycket väl ha kunnat bli utnämnd till lantjägmästare tack vare sina förbindelser med Franckesen och Langenhielm. Vid denna tid torde för övrigt i Skåne ha rått efterfrågan på duktigt folk, som kunde leda det omfattande återuppbyggnadsarbetet efter danska kriget. Att detta medfört väsentligt ökat arbete

för jägeripersonalen, synes framgå av generalguvernör Aschebergs förslag, att allmogen i hela Skåne skulle åläggas att från skogsbygden forsla timmer till sådana trakter, som ledo brist på byggnadsvirke (H. E. Uddgren, SBL 2 s. 341).

Håkan Børgesen Bager avled år 1691 och blev begravd i den förut nämnda graven i S:t Petri kyrka. Vid sin bortgång stod han alltjämt i sin bästa ålder. Han levde i en svår och orolig brytningstid. Sannolikt hade han för att skapa sig både namn och förmögenhet behövt leva ytterligare ett par decennier.

Då uppgifterna om Håkan Bager äro så få och intetsä- gande, synes rättvisan kräva, att hans hustru presenteras i detta sammanhang. Catharina Nerman var dotter till handlanden David Mortensen Nerman, vilken nämnes som »vinterliggare» i Malmö 1612 och blev begravd där den 8 nov. 1638. Släkten har blivit känd främst tack vare David Nerman-Ehrensträhle, vilken var sin tids ledande juridiske lärare i vårt land (T. Nerman, Släkterna Nerman s. 21 och 23). Catharina Nerman, vilken torde ha blivit gift med Håkan Bager i slutet av 1660-talet, överlevde sin man i hela tjugo år.

Efter mannens död presenterade fru Catharina sin för- nämna kund Hans Walkendorff till Ellinge en räkning på 380 daler för specerier, som denne tagit på kredit i den bagerska handelsboden. Walkendorff hade ingen som helst lust eller tanke att göra rätt för sig utan svängde sig och lät påskina, att salig lantjägmästaren hade bedragit honom själv, Walkendorff, i en fastighetsaffär. Hans advokat tog steget fullt ut och gjorde gällande, att Håkan Bagers hus rå- kat i en ohjälplig skuld till Hans Walkendorff. Den som vid denna oväntade och oförsynta attack tog bladet från munnen och krävde klart besked på ren svenska, var, såsom Einar Bager, Med penna och ritstift s. 99 ff., mycket med- ryckaende visat, Catharina Nerman.

Fru Catharina förklarade, att hon långt hellre hade sett, att herr Walkendorff betalat henne det han var henne skyl- dig, än att han genom sin fullmäktige serverat henne en

massa meningslösa och löjliga invändningar på allehanda främmande språk, både latin och »fördärvad greska». Med sådant tänkte hon alls icke låta sig nöja, »utan penningar det är lösen, och med sådant mynt måste jag förnjöjas och avbetalas, innan leken lyktas, vetandes Gudi lov att hava en fri fot att stå uppå, så att varken jag eller min salige man har begått någon faut, för vilket jag skulle behöva skämmas eller mig skulle stoppas munnen till».

Dylika rättframma ord böra ha gjort ett visst intryck t. o. m. på en tjockhudad herre av Hans Lånekakas typ. Det ligger något moraliskt upplyftande i fru Catharinas strävan att med näbbar och klor värna sitt eget bo samt sin mans och familjs goda namn och rykte, och det skall ingalunda förnekas eller hemlighållas, att nämnda fru tack vare sina inlägg i kontroversen med herr Walkendorff i visst avseende intar en särställning bland kvinnorna i den stora bagerska släkten.

Efter fru Catharinas död i april 1711 utgjordes stärbhusets fasta egendom av gården n:r 3—5 vid Östergatan, värderad till 1.150 daler smt, och av lantgården Spillepenning vid Sege å, vilken var taxerad till 55 daler. Tillgångarna uppgingo till 1.597 och skulderna till 2.223 daler smt.

Dagen efter bouppteckningen begärde överauditör Johan Langenhielm lagfart på huvudgården för ett lån på 1.000 daler dels till lantjägmästaren och dels till dennes hustru. Denna anhållan blev av rätten avslagen. Omkring ett halvår senare, den 5 december 1711, blev fastigheten vid Östergatan härjad av eld. Allt löst och fast, som David Håkansson ärvt efter sina föräldrar, och allt, vad han själv förvärvat, blev lågornas rov. Branden medförde egendomligt nog en betydande fördel: den panträtt, Langenhielm ägde i gården, förklarades upphävd. David stod visserligen på bar backe, men den tomt, som hans far och farfar bebott före honom, var fortfarande trots allt i släkten Bagers ägo.

Stamfadern för Malmö-släkten Bager hette Börge Joensen och var sannolikt född i början av 1600-talet (Platen, MFM

s. 58). Hans namn är känt från år 1634, då han blev skuren i hakan av en vildsint slaktare. Han var då »bager-svend» hos Haagen Christensen Bäger, med vilken han möjligen varit befreundad.

Vid sidan av sin bagerirörelse ägnade sig Börge åt fastighetsaffärer. En gård vid Södergatan torde han ha ärvt genom sin första hustru. Efter sin forne principals död förvärvade han dennes gård med fasader åt både Stortorget och Västergatan. Senare har han ägt och bebott en fastighet, som tillhört Haagen Chistensen Bagers änka. Slutligen har han vid Östergatan i Malmö inköpt n:r 3—5, d. v. s. västra delen av nuvarande kvarteret Lorens Bager. Av en sonson till Börge tillökad med återstoden av kvarteret förblev denna gård i släktens ägo till mitten av 1800-talet. Att Börge ägt fastigheter även på annat håll än i Malmö, antydes av omnämmandet av en gård i Lund, vilken efter 1658 blivit köpt från Börge Bakare i Malmö (Carlquist, Lund på 1690-talet 1 s. 39). Den väderkvarn, som Börge ägde ute på Södervärn, blev med anledning av 1676 års krigshändelser flyttad till grannskapet av slottet. På den plats i Kungsparken, till vilken den transporterades, står alltså en väderkvarn, men av virket till Börges gamla mölla är säkerligen icke mycket kvar (Sten Kalling, MFA 1948 s. 78).

Börge, vilken tycks ha varit en skötsam och duktig yrkesman, blev år 1644 ålderman i bagarelaget. I en handling i Malmö rådhusarkiv talas om den »ehrborne, achtbare oc velforneme mand» Börge Joensen (Isberg, Bidrag 1 s. 287). Han nöjde sig emellertid icke med att vara bagare utan uttog år 1663 burskap som handelsman och drev en livlig handel, företrädesvis med spannmål. Det är av flera orsaker sannolikt, att han kommit på grön kvist genom sitt giftermål med Karen Söffrensdatte, vilken på ganska goda grunder antages ha varit änka efter hans forne principal (Platen, MFM s. 59).

Börge Joensen Bager torde ha dött i februari 1677 och fått sitt sista vilorum på S:t Petri kyrkogård, där i varje fall »salig Karen börge bagers», hans änka, blev begravd tre år

senare. Han efterlämnade en förmögenhet på 7766 daler smt.

I det föregående är berättat, hurusom flera medlemmar av den bagerska familjen fått sitt sista vilorum i det Dringenbergska kapellet. Med anledning härav torde detta kapell, vilket låg bakom koret i S:t Petri kyrka och troligen länge utgjort en av dess ståtligaste tillbyggnader, förtjäna en viss uppmärksamhet.

Kapellet torde ha uppförts omkring år 1460 och synes ursprungligen ha kallats Heliga tre konungars kapell (E. Person, MFA 1934 s. 96). Namnet låter förmoda, att det tillkommit för att förhålliga minnet av de tre vise männens besök i Betlehem. Kapellet instiftades av Henrik Dringenberg, en rik och högt betrodd man, vilken efter att länge ha varit rådman i Köpenhamn år 1455 utnämndes till myntmästare i Malmö (Isberg, Malmö stads 600-årsjubileum s. 113). Här bebodde han det kungliga slottet och kvarstod i sin befattning som myntmästare till år 1485. Sitt gravställe lät han mura i det av honom instiftade kapellet.

Att familjen Bager kom i besittning av en gravplats i Heliga tre konungars eller Mönstemesters kapell, berodde närmast på en donation av en svärson till Börge Joensen Bager, handlanden, fabrikören och rådmannen Giert Franckesen. Denne, som drev en garverirörelse, vilken kunde förses två kavalleriregementen och även andra med läder till deras montering, blev med tiden en förmögen man, »den rikaste der i staden på sin tid» (Barfod, Märkvärdigheter s. 185). När han i augusti 1692 avlidit, visade det sig, att han till Petri kyrka donerat 800 daler smt. Gierts arvingar godkände hans donation på det villkoret, att Petri kyrka till dem utan ersättning överlämnade en gravplats i det Dringenbergska kapellet.

Redan följande år (1693) blev Gierts änka, Anna Bager, omgift med dåvarande regementskvartermästaren Christian Diedrik von Conowen. Denne, vilken fortsatte Franckesens garverirörelse, lät i Mönstemesters kapell mura och

iordningställa en familjegrav. Det dröjde emellertid ända till 1717, innan Giert Franckesens arvingar erhöilo en handling, som för evärdliga tider tillförsäkrade dem äganderätt till nämnda gravställe.

Om användningen av Franckesens donation meddelar Platen, MFM s. 61, följande: »Donationskapitalet, av vilket endast räntan var stipulerad att få användas till kyrkans och företrädesvis Dringelbergska kapellets underhåll, blev redan 1718 använt till kyrkoreparationer och har sedan icke blivit återställt, utan helt enkelt avförts ur räkenskaperna.» Den intresserade kan förutom till Platen hänvisas till Isberg, Malmö stads kyrkor s. 164. Här uppgives, att donationsbeloppet avfördes ur kyrkorådets räkenskaper den 8 augusti 1776.

På grund av att det Dringenbergska kapellet år 1772 jämnats med marken, har den bagerska släktgraven kommit att ligga utanför och öster om kyrkomuren. På dennas insida finnes dock inmurad en minnessten över medlemmar av släkten Bager. Den är bekostad av handlanden Lorens Isak Bager, som i sitt testamente donerat 750 riksdaler till kyrkan mot dennas förbindelse att till evärdlig tid bevara och underhålla gravstenen. I sitt testamente omtalar Bager denna minnesvård såsom »en i tempelkorets östra mur invändigt anbragt sten, som numera förvarar hågkomsten af min fader faders fader fader, Håkan Börjesson Bager och hans descendenter till och med min Fader Peter Bager» (Isberg, Malmö stads kyrkor s. 225).

I Möntemesters kapell öster om koromgången i S:t Petri kyrka ha följande medlemmar av släkten Bager funnit sin lägerstad: lantjägmästaren Håkan Börgesen Bager, död 1691, handlanden David Håkansson Bager, död 12/5 1742, handlanden Haqvin Bager, död 10/2 1782, och handlanden Peter Bager, död 23/1 1808.

Den bagerska graven har tidigare varit täckt av en minnessten över rådmannen Giert Franckesen och hans hustru Anna Bager. På denna sten, vilken nu är placerad i norra

sidoskeppet i S:t Petri kyrka, kan man enligt Einar Bager,
Med penna och ritstift s. 30 ff., läsa följande rader:

*Hjelp mig, O Gud, min Herre,
thi falske venner uti verden äro!*

PETER d. y. BAGERS MÖDERNESLÄKT.

Peter d. y. Bagers mor, Mariana Beata De la Rose, tillhörde en släkt, vilken möjligen redan i slutet av 1500-talet utvandrat från Frankrike. Det är icke uteslutet, att medlemmar av slakten i sin egenskap av hugenotter blivit utsatta för förföljelser och på grund härav sett sig nödsakade att lämna sitt fädernesland. Om släktens äldre öden vet man dock intet som helst med säkerhet. Namnet De la Rose påträffas emellertid i tyska hugenottföreningar, och en bärare av det har varit inregistrerad i Holländska ostindiska kompaniet (Centervall, HS s. 13). Den tidigaste uppgift man har om en i Sverige bosatt De la Rose, är från 1679.

Mariana Beata var född i Malmö den 1 maj 1749 och dotter till borgmästaren i Skanör Leonard De la Rose i dennes äktenskap med Anna Helena Schönberg från Jönköping. Den 30 mars 1777 gifte hon sig med handlanden i Malmö Peter Bager och hade med honom tretton barn, av vilka fyra dogo före henne. Hon avled i Malmö den 22 januari 1824 men blev icke begravd vid sin makes sida i familjegraven vid S:t Petri kyrka utan på begravningsplatsen vid Gustav-Adolfstorg. Hennes gravplats i nordöstra hörnet av denna kyrkogård utmärkes av en vacker minnesvärd.

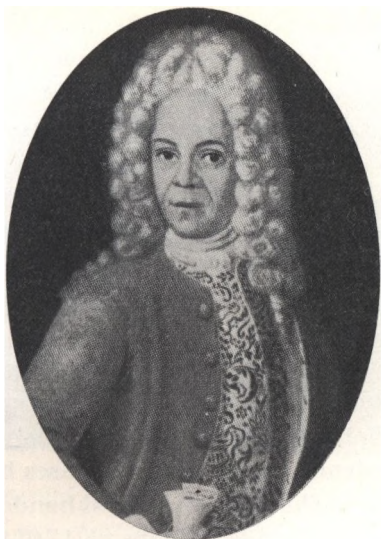
Om sin då sjuttioåriga mor lämnar Peter Bager den 19 december 1819 följande rapport till sin hustru i Söderköping: »Söta Mor går uppe och är tämmeligen till hälsan, men ikväl ej alltid vid bästa humör, hvilket hon sjelf är ledsen öfver, men säger sig ej kunna undgå påtänka framfarna händelser så uti ett som annat. Varje Söndagsförmiddag när jag ankommer, bjudes mig frokost hos henne och se-

dermera underhåller hon mig (med ett) jemt tal uti varje-handa. Som du känner henne vara mycket ömsint så blifver hon stundom mycket uprörd; hvilket i dag inträffade, så att jag hadde svårt före kunna trösta henne. När någon af Slakten kommer ifrån kyrkan, säger de til hos Gumman och tager därstädes kyrkesupen.»

Det märks på tonfallet i Peters brev, hur fästad han varit vid sin gamla mor: »Ingen glädje kunde vid detta tillfälle högre vara, än att finna min käraste Mor vid så pass god hälsa.» Han nämner, hur oroad och nedslagen hon varit med anledning av oenighet mellan två av sina söner.

Mariana Beatas far, Leonard, är den medlem av slakten De la Rose, som synes förtjäna störst uppmärksamhet. Född i Lund den 20 januari 1723 blev han efter universitetsstudier kommissionär i Göta hovrätt 1745 och stadsfiskal i Lund 1749. Stadsfiskalstjänsten ville han lämna redan i början av följande år, därför att justitiekanslern »giort honom åtskilliga promisser om befordring» (Sjöström, SNL s. 237). Eftersom han ingen lön hade, anhöll han hos stadens äldsta att erhålla ett årligt understöd uti sitt »förhäteliga ämbete», vilket resulterade i att han för år 1749 fick 30 daler smt (Sjöström, a. st.).

Till borgmästare i Skanör och Falsterbo utnämndes Leonard den 11 augusti 1752 och lyckades åt sig utverka kunglig fullmakt på denna tjänst. Under riksdagarna 1760—79 representerade han sina båda städer i borgarståndet och förvärvade sig anseende som en inflytelserik medlem av yngre mösspartiet (Sundberg, CS s. 213). Han lär bl. a. ha författat vår första tryckfrihetsförordning, den av år 1766 (Sjöström, aa s. 238). Bortsett från de perioder, då han som riksdagsman uppehöll sig i Stockholm, fungerade han som borgmästare till sin död »och det med en kraft och stridbarhet, som göra hans mer än trettioåriga ämbets-tid till en i Skanörs och Falsterbos historia djupt ingripande period» (Carlquist, SBL 11 s. 21).

Borgmästare Leonard De la Rose.
Oljemålning på Petersborg.

Carlquist uppger, att de två små systerstäderna Skanör och Falsterbo vid mitten av 1700-talet befunno sig i ett tillstånd av ytterlig försöfnig. Leonard lyckades skaffa Skanör ett postkontor, på vilket han själv tjänstgjorde som postmästare, och genomdriva byggandet av ett rådhus, till vilket han hämtade tegel från ruinerna av Skanörs slott. Rådhuset stod färdigt år 1777 och pryder alltjämt sin plats. Leonard blandade sig oförfärat i snart sagt allt mellan himmel och jord, bl. a. i stadens brand- och skolväsende. Stadens borgare stretade emot efter bästa förmåga och klagade över att borgmästaren »påhittade så många inventioner».

Leonard ägde en av de bästa gårdarna i Skanör och deltog vid sidan av sin borgmästare- och postmästaretjänst med stort intresse i stadens näringsliv. Med sin sydländska livlighet och ofta besvärande häftighet torde han ha framstått som ett farligt och sällsamt plågoris för de tröga och tredskande människorna i det sydsåkanska Grönköping, i vilket han med sådan bravur förde spiran.

Leonard De la Rose avled den 21 april 1784 och blev begravd på Skanörs kyrkogård. På gravplatsen är rest en vakker minnesvård, som erinrar om hans långa tjänstetid och om väl »använd möda för stadens uppkomst och bästa».

Borgmästare Leonard De la Rose hade vuxit upp i ett förmöget handlarehem. Hans föräldrar voro Lorens De la Rose, född i Malmö den 20 september 1694, och dennes hustru Marna Nilsson, född 1701 och dotter av bonden Nils Månsson i Nöbbelöv.

I Lund ägde Lorens den köpmansgård på hörnet av Stortorget och Clemensgatan (nu Lilla Fiskaregatan), vilken år 1719 blivit inköpt och bebyggd av dansmästaren Caspar Decreux. Det av denne uppförda huset anses ha legat kvar på nuvarande Glerupska universitetsbokhandelns tomt ännu på 1860-talet (Agri, Lunds borgare på 1740-talet s. 17, Tufvesson, I kärria och karet s. 19). I sin gård hade Lorens för eget bruk tio rum och dessutom några kamrar, som han hyrde ut. I åtminstone nio rum funnos sättugnar av bl. a. S:t Görans och Rudebecks form, tydligen av den förträffliga tillverkningen vid Huseby bruk i södra Småland (Tufvesson, aa s. 20).

Lorens vann burskap i Lund 1724 och synes ha handlat företrädesvis med byggnadsvaror. En tid var han stadens främste köpman och störste skattebetalare. Då handelsmannen »Larose» i Drottens rote år 1742 höll sig med både dräng och gosse och skattade 6 skilling, hade handelsmannen Alegre endast dräng och skattade 5 skilling (Agri, aa s. 62 och 65). Vid bedömandet av handlanden »Laroses» storhet bör hänsyn tagas till det förhållandet, att Lund år 1742 var en småstad med högst 2000 invånare.

Förutom sin gård vid Stortorget ägde Lorens i Lund den s. k. Paradislyckan, så benämnd efter Nils Paradis, som innehafte den på 1670-talet. Denna lycka sålde Lorens år 1748 för 1600 daler silvermynt till akademien, vilken sammanslog den med tomten intill och sedan använde det ganska omfattande området, vilket omgavs av Paradisgatan, Sandgatan,

Gammal köpmansgård på Lorens De la Roses tomt vid Stortorget i Lund. Kvarstod ännu på 1860-talet.

Vallgatan och Ljusestrådet, till anläggning av en botanisk trädgård (Berling, Lund s. 149).

Enligt Malmöhus läns jordebok 1754 ägde Lorens i Nöbbelövs by ett stycke nordväst om staden en gård på 7/16 mtl, vilken han fått med sin hustru Marna. Han tycks ha trivts mycket gott ute i Nöbbelöv, vilket tidigare allmänt ansetts som den bästa byn i hela länet (Gillberg, Malmöhus län s. 151).

På äldre dagar misskötte Lorens sin förmögenhet. Hans svärsöner Ernst Henrik Martini och Samuel Edler klagade år 1758 över hans »vidlyftiga och oroliga levnad», och att deras klagan var befogad, intygades av såväl handlanden Carl Ludvig Alegre som av Nöbbelövs byamän. Tufvesson, aa s. 21, håller före, att Lorens under de sista åren av sitt liv varit satt under förmyndare.

Handlanden Lorens De la Rose avled i Norra Nöbbelövs socken den 23 januari 1762 och ligger begravd på Krafts kyrkogård i Lund. Stadsfastigheten och handelsrörelsen övertogs av hans svärson Ernst Martini.

Den äldste svenske bäraren av namnet De la Rose var perukmakaren och specerihandlaren Leonard, känd från 1692 som husägare i Malmö. Här bebodde han först en liten gård vid Östergatan men antages ett par år senare (1695) ha köpt en större fastighet i hörnet av Hjulhammars- och Larohegatan, vilken numera tillhör familjen Faxe och är bebyggd med ett vackert och ålderdomligt korsvirkeshus (Isberg, Bidrag 2 b s. 441, Centervall, HS s. 11). Ulla Bellander, MFM s. 140, uppger, att Leonard ägt denna gård till år 1702. Sundberg däremot ifrågasätter, CS s. 209 f., huruvida ovan anförda uppgift kan vara riktig.

Antagligen har det icke varit allt för lätt för Leonard att i Malmö förtjäna sitt bröd som specerihandlare och perukmakare. Det är knappast troligt, att Malmö i slutet av 1600-talet var särskilt lämpligt som avsättningsort för peruker. Svårt hade Leonard att göra sig förstådd på svenska och ont om pengar. När han år 1693 av en buntmakare blivit krävd på betalning för bekomna varor, anhöll han att få betala med peruker. Då han ej lyckades slå sig fram i Malmö, tog han anställning som traktör vid Karl XII:s livdrabantkår. Han följde denna till Polen och slutade sina dagar i Warschau 1707. Sonen Pierre, vilken vakade över sin far på dödsbädden, hade honom att tacka för en av kung Karl undertecknad skrivelse, ställd till generalguvernören i Malmö och avsedd att främja Pierres önskan att få utöva perukmakaryrket i denna stad (Centervall, HS s. 14).

Enligt S:t Petri kyrkas räkenskaper erlade Leonard brudstol den 1 oktober 1679, varför det är sannolikt, att han gift sig i Malmö den dagen (Sundberg, CS s. 210). Hans hustru, Maria Haberegger, dotter till akademiboktryckaren Vitus Haberegger, råkade efter mannens död i ekonomiska svårigheter, helst som den fordran på 1,400 daler smt, vilken Leonard hade på medlemmar av livdrabantkåren, tycks ha varit i det närmaste värdelös. I förhoppning om en ljusare framtid på annat håll sålde Maria sin gård i Malmö och flyttade till Lund, där hon hade en bror, som var akademiboktryckare, en son, som var handlande, och en dotter, Ka-

tarina, som var gift med akademidansmästaren Caspar De-creaux.

I sydvästra Skåne tyckas medlemmar av släkterna De la Rose, Haberegger och Decreaux under senare delen av 1600-talet och förra hälften av 1700-talet ha bildat en liten inbördes besläktad främlingskoloni (Carlquist, SBL 11 s. 20). Av den habereggerska familjens fåtaliga representanter i vårt land är akademiboktryckaren Vitus Haberegger utan tvekan den, som kan göra anspråk på störst uppmärksamhet.

Vitus Haberegger, vilken tämligen allmänt antages ha varit en landsflyktig ungersk adelsman, var enligt B. Möller, Berlingska boktryckeriet s. 14 f., född i den ungerska staden Eperjes, antagligen på 1620-talet. Bokbinderi lärde han för en mästare från Breslau. Från sitt hemland kom han via Köpenhamn omkring mitten av 1650-talet till Malmö, där han försörjde sig först som bokbindare, senare även som bokförare, d. v. s. bokhandlare. Den 20 februari 1665 nämnes han som bisittare i tingsrätten (Isberg, Bidrag 2 b s. 427). Följande år blev han generalguvernementsboktryckare och bibehöll denna befattning, även sedan han år 1668 slagit sig ned i Lund som akademiboktryckare.

På 1660-talet köpte Vitus det medeltidshus i Lund, som nu går under benämningen Stäket, sålde det 1678 (Carlquist, Lund på 1690-talet 1 s. 37) men var enligt domkyrkans jordebok 1684 bosatt där ännu 1684 (Blomqvist, Fru Görvels gård i Lund s. 10 f.). Under kriget mot Danmark flyttade Vitus år 1676 för en tid tillbaka till Malmö, där han kunde verka i egenskap av guvernementsboktryckare, men återvände senare till Lund, där han från 1692 var bokbindare hos sin son Abraham. I mantalslängden 1696 kallas han Vitus bokbindare och nämnes salig 1699, varför det är i hög grad sannolikt, att han avlidit i slutet av 1690-talet. Uppgiften, att han dött först år 1704 (Centervall, HS s. 13, Sundberg, CS s. 210), måste vara felaktig.

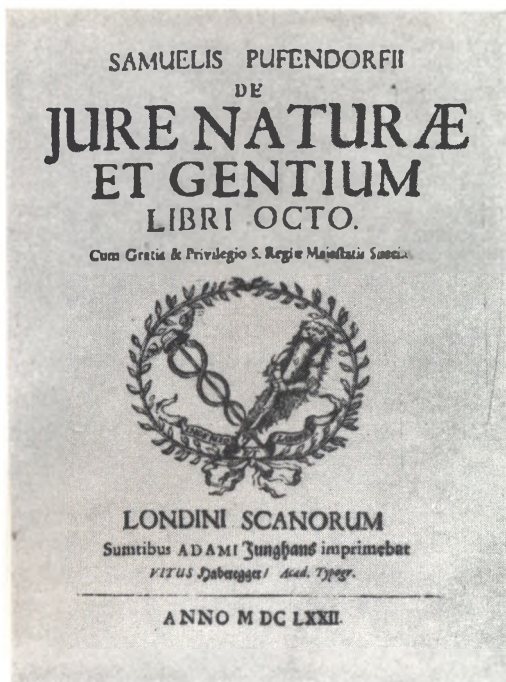
På Vitus Habereggers officin trycktes år 1672 Samuel Pu-

fendorfs berömda arbete *De jure naturae et gentium*. Av senare tryck märkas den danska folkboken om d:r Faust och Lunds äldsta tidning, vilken med anledning av Karl XII:s vistelse i staden utkom åren 1717—18. Att svenskar-
na i slutet av 1600-talet voro ytterst känsliga i fråga om allt, som rörde nationens ära, framgår däraf, att Vitus år 1671 råkade illa ut, därför att han i sin almanacka låtit trycka det danska kungaparets namn med röda bokstäver men försummat att låta samma ära vederfaras det svenska konungaparet Carolus och Hedvig.

Redan under Vitus' livstid övertogs tryckeriet i Lund av hans son Abraham, som år 1689 blev akademiboktryckare. Genom brand förlorade Abraham sitt boktryckeri redan 1693. På grund härav och med anledning av de osäkra förhållandena under Karl XII:s senare regeringstid råkade han i ekonomiska svårigheter, vilka medförde, att han på 1720-talet avstod tryckeriet till sin systerson Ludvig Decreaux. Från denne, vilken ägde svag utbildning och skicklighet i yrket (B. Möller, *Berlingska boktryckeriet* s. 23), övergick tryckeriet år 1745 till släkten Berling.

Vitus Haberegger torde tämligen kort efter sin bosättning i Lund ha gift sig med Catharina Gråå (Möller, aa s. 15). Som änka överlevde denna sin man i ett tjugotal år. Hon blev den 17 september 1721 begravd i S:t Peters klosterkyrka i Lund under bänkarna vid predikstolen och »Clos-
ter Bänken» (Karlsson, *Bokband och bokbindare i Lund* s. 37).

Isberg lämnar, *Bidrag* 2 b s. 427, den felaktiga uppgiften, att Vitus varit gift icke med Catharina utan med Lene Gråå. Denna uppgift upprepas av Sjöström, *SNL* s. 105. Nu förhåller det sig emellertid så, att Lene Gråå varit gift icke med *V i t u s* utan med *A b r a h a m* Haberegger. Och hon har dött icke 1721 utan 1726. Med ganska stor sannolikhet har Lene tillhört den ansedda släkten Gråå i Ystad. Förmodligen är hon identisk med Lena Hansdatter Graae, vilken nämnes bland rådman Hans Nielsen Graaes barn, och

Ett världsberömt lundatryck. Format 170×210 mm.

sondotter till Niels Lauritzen Graae, vilken blev borgmästare i Ystad 1636 och dog 1664 (Grandjean, Den Graae'ske slægtebog s. 9 ff.).

Det är möjligt, att Lenes svärmor, Catharina Haberegger, född Gråå, tillhört den förnäma Ystadsläkten, men lätt att bevisa är det inte. Om Vitus' förbindelser med Ystad vet man inte stort mera, än att han uppehöll sig i staden någon del av år 1694 (Karlsson, Bokband och bokbindare i Lund s. 37).

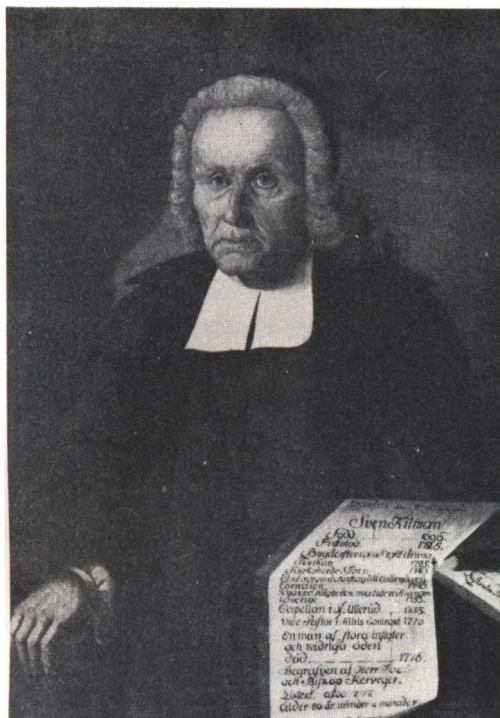
ANNA MARGARETA BAGERS FÖRFÄDER.

Anna Margareta Bagers föräldrar voro komministern i Nedre Ulleruds socken Carl Kihlman och Anna Catharina Odén. Kihlman var född den 18 juli 1749, blev student i Uppsala 1772, följande år prästvigd och 1778 komminister i Nedre Ullerud. Han gifte sig året därpå och dog den 27 april 1797.

Kihlmans hustru var född på Väsby i Övre Ulleruds socken den 5 juli 1756 som dotter till hovrättskommisarien Pehr Odén och Maria Silfverhäst. Efter mannens död flyttade Anna Catharina, såsom tidigare framhållits, till Söderköping, där hon ägde tre syskon. Hon dog den 22 februari 1847 i den höga åldern av nittio år. Personalierna vid hennes begravning innehålla vackra ord om hennes gudfruktiga, stilla och värdiga levnad: »Så förflöt flärdfritt och stilla hennes nyttiga, verksamma och anspråkslösa liv, begåvad av Gud, som hon var, med en god hälsa och sinnesstyrka ända in i sena åldern och under orubblig förtröstan på Guds hjälp i livet som i döden.»

Carl Kihlman var son till komministern i Övre Ullerud Sven Magni Kihlman. Denne var i november 1696 född på Prästbol i Övre Ulleruds socken. Fadern, Magnus Kihlman, som var länsman och född den 15 december 1665, härstammade från Kilsby i Visnum-Kils socken och hade tagit namn efter sin födelseby och hemsocken. Sven Kihlmans mor var dotter av komministern i Övre Ullerud Gunnar Edsberg.

Sven Kihlman blev student i Uppsala 1717, prästvigd 1725 och omedelbart förordnad att under ordinarie innehavarens

Sven Kihlman.

Oljemålning av E. Jonæus i Övre Ulleruds kyrka.

sjukdom i egenskap av vice komminister förestå komministertjänsten i Övre Ullerud. I början av 1740-talet erhöll han kallelse att bli kyrkoherde i Torps och Ryrs församlingar i Dalsland men begärde och erhöll av konungen tillåtelse att avsäga sig detta pastorat. Först efter närmare trettio års tjänstgöring blev han komminister i sin hemförsamling. Under biskopsledigheten i Karlstads stift 1770—72 var Sven förordnad som vice pastor över biskopens prebendeförsamlingar i Kils kontrakt.

Den 5 mars 1729 hade Sven gift sig med Kajsa Ågren, prästdotter från Fryksände, och ägde i henne en värdig maka.

På den oljemålning i Ö. Ulleruds kyrka, som visar en bild av Sven Kihlman, märkes en tavla, som upptar vissa viktiga data i hans liv. På denna tavla kan man bl. a. läsa följande ord: »En man af stora insigter och widriga öden». Dessa ord syfta väl åtminstone delvis på det obehag Sven Kihlman fick utstå med anledning av ett stormigt uppträde i riksdagen.

Vid riksdagen 1755 voro planer å bane att genom en kupp utvidga konungamakten. Partimotsättningarna inom bondeståndet blevo omsider så skarpa, att man den 29 november inom ståndet övergick till handgripligheter. Riksdagsmannen Lars Larsson från Mossängen var så ivrig och upphetsad, att han gav ståndets talman ett par knuffar för bröstet, så att denne föll baklänges ned på sin stol. En fridsälskande riksdagsman kom på den lyckliga idén att pröva sångens makt på de upprörda sinnena. Han tog upp en psalm, i vilken alla instämde. Lugnet varade emellertid inte längre, än sången fortfor. Därpå började oväsendet på nytt och upphörde inte, förrän lantmarskalken Axel von Fersen kom tillstädes och gjorde slut på spektaklet.

Lars Larsson var nog förståndig att fortast möjligt med av kungen förstärkt reskassa skudda huvudstadens stoft av sina fötter och skall, hemkommen till Värmland, av Sven Kihlman och dennes son Magnus ha fått hjälp att undkomma till Norge. Tack vare sin brådstörtade flykt räddade han livet, men hans medhjälpare råkade illa ut. Båda gingo i landsflykt västerut och uppehöll sig någon tid i Norge. För sin hjälpsamhet mot Lars Larsson blev Sven Kihlman följande år dömd att böta 100 daler smt, varemot hans son Magnus frikändes.

Trots sin torftiga och undanskymda ställning har Sven Kihlman tack vare betydande praktisk och teoretisk begåvning gjort flera värdefulla insatser. Sin verksamhet som präst började han med att göra upp ritning till en ny kyrka i Ö. Ullerud. Han fungerade själv som kyrkobyggmästare och lyckades få kyrkan färdig redan 1727. År 1749 hade det svenska prästerskapet blivit ålagt att insända primärupp-

gifter till en allmän svensk befolkningsstatistik. De invecklade blanketterna vållade åtskilliga präster betydande svårigheter. Kihlman utgav då, år 1753, en s. k. Hjelpreda för att underlätta sina ämbetsbröders arbete.

Mest bekant har Kihlman blivit genom en liten skrift, vilken han 1746 utgav från ett tryckeri i Stockholm: »Oförgripligt förslag till Calendarii correction uti de återstående stycken». Med anledning av detta förslag blev den nya stilen eller tideräkningen i vårt land införd från och med 1753.

Tack vare sitt kulturhistoriska intresse räddade Kihlman åt sin kyrka flera värdefulla minnen från medeltiden. I företalet till sitt förtjänstfulla arbete om Värmland betygar professor E. Ekman den hederlige komministern »den fullkomligaste ärkänsla och tacksägelse» för alla de värdefulla upplysningar han muntligen och skriftligen lämnat om Övre Ulleruds socken.

Enligt C. W. Bromander, som i Karlstads stifts julbok 1917 mycket ingående tecknat hans curriculum vitæ, avled Sven Kihlman den 28 juni 1776. Han röntede den hedern att bli jordfäst av biskop Daniel Herweghr. Bromander gör gällande, att Kihlman av skilda anledningar tilldragit sig sina ämbetsbröders uppmärksamhet och även lyckats vinna deras förtroende. I personalierna över honom heter det, att han varit en klok och kunnig, praktiskt och teoretiskt begåvad man, som hjälpt många med goda råd och anvisningar. Han var, heter det vidare, »i levernet ostrafflig, i ämbetet nitisk och arbetsam, därför han ofta predikade under sina plågor, i umgänget behaglig, alltid förnöjd med sina knappa villkor, korteligen en prästman, som knappt hade sin like i stiftet».

Sven Kihlmans sista vilorum öster om kyrkans kor och helt nära den lilla porten till prästgården uppgives i ett hundratal år ha varit den egendomligaste och intressantaste gravèn på kyrkogården. Ända till tiden omkring 1870 var den helt omgiven av en mur, vilken var lika hög och bred som kyrkogårdsmuren.

Sven Kihlmans hustru, Kajsa Ågren, var född den 9 mars 1708 och dotter av komministern i Fryksände, Johan Ågren, och dennes maka Stina Rudén. Kajsa gifte sig vid tjuogoett års ålder och avled i Övre Ullerud den 16 januari 1782. I församlingens dödbok förekommer följande anteckning om henne: »Hon har med sitt kristliga, dygdiga och husaktiga uppförande förvärvat sig ett välförtjänt äreminne hos allmänheten. Hennes givmildhet mot de fattiga föranledde dem att uppstämman sorgesånger vid hennes bortgång.» Den sista meningen vittnar om att Kajsa Ågren avlidit vid en tidpunkt, då medlidande och välgörenhet voro mycket högt skattade egenskaper.

Bromander gör gällande, att den mångsidigt begåvade och av honom högt beundrade Sven Kihlman i Kajsa Ågren ägt en fullt värdig maka. Redan detta är ägnat att väcka intresse för hennes personlighet. Man skulle emellertid vilja veta betydligt mera om henne närmast av den anledningen, att det är möjligt och t. o. m. troligt, att den dygdiga och husaktiga komministersfrun i Övre Ullerud varit bärare av särskilt värdefulla arvsanlag.

Kajsa Ågrens far, Johan Ågren, hade vuxit upp i Karlstad och tagit namn efter Klarälven. Han var född 1664, blev student i Uppsala 1687, prästvigd 1691 och komminister i Fryksände 1697. Om hans far vet man icke mera, än att han var borgare i Karlstad och hette Elof. Om Johans syster, Anna Elofsdotter Ågren, är man bättre underrättad. Hon blev gift med mästern Per Larsson vid Forsnäs bruk i Alsters socken och farmor till Anna Lisa Forsell, gift Seidelius, som icke är helt obekant i släkterna Tegnér och Lagerlöfs historia. Se Bromander, PT 1920 s. 36, och släkttavlan i W. Berendsohns monografi Selma Lagerlöf s. 17.

Om sålunda Kajsa Ågren genom sin farfar, den till synes helt oåtkomliga Elof i Karlstad, varit på långt håll befryndad med flera av Värmlands främsta kulturpersonligheter, har hon genom sin syster Maria varit tämligen nära besläktad med Anna Maria Malmstedt, gift Lenngren. Maria Ågren, som var gift med komministern i Ransäter Johan

Florin, var nämligen mormor till Anna Maria Lenngren, vilken till yttermera visso bär hennes namn.

Ytterligare en släktförbindelse synes förtjäna beaktande i detta sammanhang. I sin egenskap av döttrar till Kristina Rudén voro Kajsa och Maria Ågren systerdöttrar till Torsten Rudén, biskop i Linköping och stamfader för den adliga ätten Rudenschöld. Såväl Rudén själv som hans söner Karl och Ulrik Rudenschöld voro goda skalder, icke minst den sistnämnde.

Det förefaller sannolikt, att Kajsa Ågren ärvt vissa värdefulla anlag från sin farfar, borgaren Elof i Karlstad, och från sin mor, den enkla komministerfrun i Fryksände. Om arten av dessa rent hypotetiska anlag är det givetvis omöjligt att yttra sig. Man får kanske nöja sig med att konstatera, att de, så vitt man vet, icke drivit Kajsa Ågren till litterär verksamhet. Så mycket märkligare är det att finna, att sådan verksamhet med stor framgång bedrivits av en släkting till henne, en dotterdotter till hennes syster Maria Ågren.

I allmänhet synes man vara benägen att betrakta fru Lenngrens poetiska ådra som ett arv från fadern, den herrnhutiske universitetsläraren Magnus Malmstedt, vilken uppgives ha varit »en begåvad man, lärd och även något poet». Det förefaller emellertid, som om man på allvar borde räkna med den möjligheten, att fru Lenngren ärvt åtminstone en del av sitt skaldegry från sin mödernessläkt. C. W. Bromander, PT 1920 s. 32 ff., framhåller, att skaldinnans mor, Märta Johanna Florin, var intresserad av diktning och själv skrev vers. Han fäster uppmärksamheten på fru Florins släktskap med biskop Rudén samt dennes söner Karl och Ulrik Rudenschöld och gör gällande, att det måste ha funnits ganska betydande poetiska anlag i fru Lenngrens mödernessläkt. Bromander tycks närmast luta åt den uppfattningen, att den lenngrenska skaldeådran snarare är ett möderne- än ett fädernearv.

Anna Margareta Kihlmans mormor bar det poetiskt klingande namnet Maria Silfverhäst och tillhörde en gammal värmländsk krigarsläkt. Enligt Ulleruds församlings födelsebok var hon född och döpt den 25 december 1738 och dotter av föraren eller förridaren (underofficeren) Jonas Silfverhäst i dennes äktenskap med Catharina Andersdotter. Jonas Silfverhäst var född i Övre Ullerud den 20 november 1712 och dog, något innan han hunnit fylla trettio år (Lewenhaupt, Karl XII:s officerare s. 626).

Maria Silfverhästs farfar, vilken liksom sin son hette Jonas, var enligt Lewenhaupt, a. st., född på Sannerud i Kils socken 1662. Han kom tidigt i militärtjänst, blev premiärlöjtnant 1702, fick avsked 1713 och dog på Nordsjö säteri i Övre Ulleruds socken den 3 juli 1734.

Det har existerat ännu en Silfverhäst med samma förnamn som son och sonson men överlägsen dem därutinnan, att han förutom Jonas även hetat Jonsson. I stället för att anföra några torra data om Jonas Jonsson Silfverhäst torde det vara lämpligt att övergå till dennes sonhustru Maria Elisabet Wardlau, vilken den 7 december 1697 gifte sig med premiärlöjtnant Jonas Silfverhäst (Elgenstierna, ISAÄ 8 s. 683 b) och i detta arbete är av intresse på grund av sin härstamning.

Maria Elisabet tillhörde en urgammal adlig ätt, vilken ända sedan vikingatiden haft sitt stamsäte i Skottland. I början av 1600-talet erhöll denna ätt i vårt land sin första representant i Georg Wardlau. Denne var född i Skottland år 1600, gift med en landsmaninna, Anna Forbus från Aberdeen, med all sannolikhet en medlem av den kända skotska släkten Forbes från Aberdeenshire, och deltog i trettioåriga kriget som officer vid Närkes och Värmlands regemente. Georg Wardlau dog år 1670 och fick sin lägerstad i Övre Ulleruds kyrka, där hans vapen uppsattes (Elgenstierna, ISAÄ 8 s. 683).

Makarna Georg och Anna Wardlaus son Johan ägnade sig liksom fadern åt krigaryrket och nämnes som ägare av Nordsjö i Övre Ullerud. Han var gift med Anna Knutsdot-

ter, dotter av Knut Persson Roos af Hielmsäter och Ingeborg Roos af Hielmsäter. Kapten Johan Wardlau avled 1694 och hans hustru 1715. Förutom den redan nämnda Maria Elisabet efterlämnade de en son, Johan, död ogift som förrare vid Närkes och Värmlands regemente. Med honom utgick den svenska ätten Wardlau på svärdssidan redan 1717.

Vid arvsskifte i Säffle år 1665 ålades Johan d. ä. Wardlau av sin hustrus medarvingar att inom två år bevisa sitt adelskap (Fernow, Wärmeland s. 741). Det torde icke ha berett Wardlau allt för stora svårigheter att ådagalägga, att den wardlauska ätten i fråga om antalet anor kunde tävla med ätten Roos af Hielmsäter. I varje fall uppger Fernow, aa s. 745, att ätten i Skottland »florerat från kon. Malcom III:s tid». Om man nu besinnar, att den skotske konungen Malkolm III Canmore blev krönt år 1057 och att han år 1072 deltog i strider mot Vilhelm Erövraren, måste man utan vidare medge, att ätten Wardlau med fog kan kallas urgammal.

Fernows uppgifter om ätten Wardlaus ålder bekräftas av en artikel i Dictionary of national biography 59 s. 352. Här meddelas, att ätten egentligen icke har skotskt utan gammalt saxiskt ursprung. Till Skottland kom den i sällskap med den angelsaxiske fursten Edgar the Ætheling och blev där gästfritt mottagen av Malkolm Canmore. Som en framstående medlem av ätten nämnes Henry Wardlau, biskop i S:t Andrews och grundare av Skottlands äldsta universitet. Henry dog den 6 april 1440.

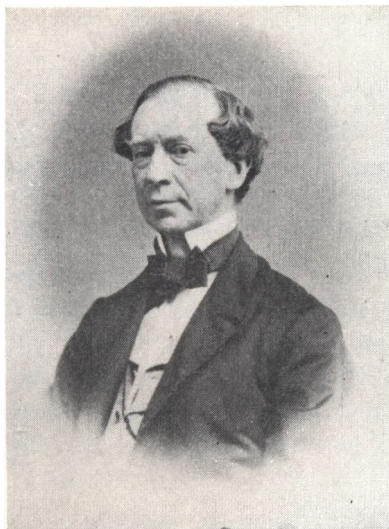

Anna Fogelklou, född Bager.

SLÄKTGRENEN BAGER-FOGELKLOU.

Anna Bagers och Carl Fogelklous barn:

1. *Anna Gertrud Carolina Augusta*, * 28/8 1839, † 17/10 1917. Gift 20/4 1866 med häradshövdingen och rådmannen i Malmö Nils Fredrik Nilsson, * 17/10 1834, † 9/7 1881.
2. *Ida Mariana Clara Charlotta*, * 12/5 1842, † 18/1 1928. Handarbetslärarinna i Stenkulas skola i Malmö.
3. *Jenny Maria Vilhelmina*, * 27/10 1843, † 10/8 1934. Handarbetslärarinna i Stenkulas skola i Malmö.
4. *Emilia Mathilda Fredrika*, * 5/2 1845, † 28/3 1878.
5. *Thecla Helena Paulina*, * 17/9 1846, † 22/4 1930. Gift 1:o 4/5 1866 med civilingenjören Gottfried Weddig Koc-

Carl Fogelklou.

kum, * 17/6 1838, † 19/11 1875, 2:o 1/12 1886 med rentieren Paul Carl Adolf Dames, * 13/8 1851, † 20/10 1921.

Augusta Fogelklous och Fredrik Nilssons barn:

1. *Anna*, * 2/1 1868, † 21/12 1948, g. 1:o 9/1 1889 med handlanden Axel Ståhle, * 26/2 1853, † 31/1 1894, 2:o 31/10 1903 med överstelöjtnanten Johan von Seth, * 6/12 1859, † 1912.
2. *Elisabet*, * 1/11 1869, † 20/7 1945, g. med direktör Gustaf Dieden, * 30/3 1876, † 16/10 1943.
3. *Augusta*, * 24/10 1872, † 29/1 1876.
4. *Dagmar*, * 16/7 1874, † 13/11 1877.
5. *Fredrik Carl*, * 19/9 1878, † 16/7 1881.

Thecla Fogelklous och Gottfried Koc-
kums barn:

1. *Frans Henrik*, * 5/2 1867, † 28/5 1873.
2. *Carl Georg*, * 12/8 1868, † 26/7 1902, fabriksidkare, g. 22/6 1894 med Sigrun Haldi Hederström, * 7/6 1875.
3. *Jeanna Maria*, * 8/8 1871, † 1940, g. 12/11 1891 med konsul Lars Gustaf Kruse, * 1/5 1863, † 1927.
4. *Emmy Thekla*, * 15/5 1875, † 28/5 1876.

SLÄKTGRENEN BAGER-FLENSBURG.

Gustav Svanberg berättar, att han som ung informator lärde Anna och Mariana Bager att skriva och att han en gång som lön för sin möda av fabrikör Bager erhöll »fint svart kläde till en klädning». Att han verkligen förtjänade denna uppmuntran, visar följande brev, som Mariana i juli 1819, således vid åtta års ålder, skrev till sin far, som då uppehöll sig i Skåne.

»Ehuru dåligt jag skrifver, kan jag ej underlåta att upp-
vackta Min Goda Pappa med bref, och säga att jag nu är så
ensam hos Mamma — ty Mamselle har rest till sin Mor på
3 vickor. — Jag Läser och Syr för Mamma och hjälper till att
se efter lilla Syster — för Anna Maija Wäfver, Söta Pappa,
var god köp åt Anna och mig var sitt par Hanskar, hälst grå
för de vara bättre rena. Moster Svanberg ber så mycke
hälsa. —

Genom Pappas alltid

Lydiga Mariana Bager.

Söderköping den 10 Julius 1819.»

Gustav Svanberg, som var Anna Greta Bagers kusin och
livet igenom förblev en av hennes bästa och mest förtrogna
vänner, var en gärna sedd gäst i det bagerska hemmet i Sö-
derköping. När han längre fram på sina resor söderut gäs-
tade Lund, försummade han aldrig att besöka sina släk-
tingar ute i St. Råby och hade således tillfälle att konsta-
tera, att Mariana utvecklats till »en serdeles vacker och älsk-
lig flicka». Om Mariana och hennes systrar meddelar han,
att de voro mycket omtyckta i Lund och även förtjänade att
vara det.

Vid ungefär fjorton års ålder flyttade Mariana från St. Råby till Malmö för att som fosterdotter ersätta den Clara Mariana, som Lorens Bager förlorat redan 1814. Att döma av det förhållandet, att hon omkring tolv år, ända till sitt giftermål med Georg Flensburg, stannade kvar hos farbror Lorens och faster Rika, torde hon så småningom ha funnit sig till rätta i den till en början kanske mindre tilltalande stadsmiljön.

Om Marianas liv i det förnäma bagerska hemmet vid Östergatan i Malmö meddelar Anna Flensburg i sin Åkerslundskrönika följande: »Den tiden var mycket att ställa om i ett stort köpmanshus. Laga mat gjorde hon ej men fick vara med om stora slakter, styva strykningsdagar, ljusstöp och kalasanordningar. Mycken tid för sig själv hade hon ej, ty faster Rika var en sträng dam, men alla nöjen var hon med om. Deras hus var bland de förnämsta i staden, där levdes fint, och där voro ofta resande. Stadens baler, assembléer, caffesocieteter och spektakler fick mor alltid bevista.»

Sedan Mariana blivit förlovad med Georg Flensburg, började faster Rika rusta till bröllop, och den 3 april 1836, Lorens Bagers födelsedag, stod bröllopet i den gamla bagerska släktgården i kvarteret Lorens Bager. De nygifta slog sig ned på det idylliska Åkerslund i St. Uppåkra, vilket Flensburg år 1831 inköpt för 13.333 riksdaler banko.

På grund av sitt läge vid vägen mellan Malmö och Lund framstod Åkerslund som en lämplig mötesplats för släktingarna i de båda städerna, och alla visste, att de där blevo mottagna med öppna armar. Det är givet, att Marianas mor, fru Anna Greta, och hennes yngsta syster Clara särskilt gärna sökte sig dit, sedan det gamla hemmet i St. Råby blivit upplöst i början av 1840-talet.

Ett ovanligt vackert vittnesbörd om vänskap och släktkärlek är det bröllop, som Flensburgs i juni 1853 anordnade på Åkerslund. Om detta liksom om så mycket annat ger den nämnda Åkerslundskrönikan klart besked. Sina uppgifter om bröllopet inleder Anna Flensburg med en an-

Georg Flensburg på 1840-talet.

teckning, att det i juni 1853 lyste första gången för stads-komministern i Jönköping Carl Peter Rydén och demoiselle Clara Albertina Bager och att den blivande brudgummens mor, doktorinnan Maria Rydén, i sällskap med den rika fru Burman och fröken Ebba Raab kom nedresande från Kulle för att övervara bröllopet. Smålandsfruarna och fröken Raab blevo inkvarterade på Åkerslund. Härifrån kunde de utan svårighet komma till Lund och delta i de festligheter, som voro förknippade med avtäckandet av den av Qvarnström modellerade Tegnérstatyn.

Krönikan fortsätter sålunda:

»22/6. Tegnérstatyn avtäcktes med stora festligheter i Lund, och där var även promotion. Vi och de främmande övervar dem och hade vårt tillhåll hos Bokhandlaren Glee-rups båda dagarna.

24/6. Var det stora bröllopet på Åkerslund för C. R. och C. B. Biskop Heurlin från Växjö vigde dem. Han var gammal vän till brudgummens fader. Bland gästerna voro: Statsrådet Reuterdahl, Prof. Bring, Adjunkt Wilhelm Flens-

burg och Lektor Andersson — 4 blivande biskopar. Hela Bagerska och Flensburgska släkterna och många andra vänner till brudparet närvaro.

Det var konfektsbröllop med en fin supé, där den gödda kalven på Midsommardagen naturligtvis ej saknades. Bruden bar svart siden. Marskalkar voro konsistorienotarie Gösta Rydén och magister Anders Heurlin. Tärnor: Edla Sommelius och Christine Bager. Näbbar: Augusta Fogelklou och Anna Flensburg.

Sommaren var torr, men på natten kom ett ymnigt regn. Christine Bager, som blivit kvar och låg i samma rum som Mor, reste sig upp och sade: 'Nu ger Vår Herre er välsignelse igen, för det ni haft så mycket besvär för er syster.'

25/6. Annandagsbröllop för marskalkar och tärnor och de närmaste.»

Bröllopfestligheterna avslutades med ett stort kalas hos Fogelklous i Malmö och ett hos Bagers på Dalby kungsgård. Vid det senare tilldrog sig en »charmant spettkaka med namn, konstnärligt målat av Lotten Hyllén», särskild uppmärksamhet. Anna Flensburg fortsätter: »Mor och far fick i present av de nygifta ett par silverstakar — de som Oscars nu har. Jag fick ett par vackra gåvor av Smålandsfruarna, nämligen den lilla silvergräddsniplan med mitt namn ingraverat av doktorinnan Rydén och en guldring med emalj av fru Burman.»

Av bröllopgästerna voro givetvis de allra flesta nära besläktade eller goda vänner med bruden och brudgummen. Christine Bager var dotter till handlanden Emanuel Bager i Malmö och sålunda kusin till bruden, Edla Sommelius dotter till postmästare Sommelius i Lund och ungefär jämnårig med Clara Bager. Tre år tidigare hade Edla och Clara varit tärnor vid det bröllop, som Gustava Wihlborg och Samuel Heurlin firade i domprost Reuterdahls våning. Reuterdahl var kanske främst genom sin vänskap med änkefru Billberg och biskop Heurlin bl. a. genom sin fru, Elisabeth Liljewalch, lierad med den bagerska familjen. Tämmligen främmande för denna var däremot den robusta fru Bur-

man, nybliven änka efter häradshövding Gustav Burman på Jätsberg och utan tvivel en av södra Smålands rikaste kvinnor. Den unga damen i fru Burmans släptåg, Ebba Raab, var dotter till en kapten och blev själv kaptenska. Johan Andersson, vilken vid tiden för bröllopet var lektor i Växjö, hade i likhet med brudgummen varit medlem av Smålands nation i Lund. Mest främmande i sällskapet verkar onekligen professor Ebbe Bring, vilken några år senare, 1861, blev biskop i Linköping.

Det förefaller, som om brudgummen och hans närmaste icke sparat på ansträngningar, då det gällt att visa både den ena och den andra sydsåkanska familjen, att det kunde finnas rikedom, börd och kultur även på andra platser än i Malmö och Lund. Idén att anknyta bröllopet till den stora akademiska minneshögtiden i Lund den 22 juni måste betecknas som utomordentligt lyckad. Tack vare denna anknytning tillförsäkrades bröllopet ett tillskott av delvis mycket framstående gäster, samtidigt som det osökt fogades in i ett stort och glänsande festsammanhang, vilket för åtskilliga av deltagarna torde ha nått sin höjdpunkt just vid midsommardansen ute på Åkerslund.

Namnet på festarrangören är okänt, men man bör kanske inte helt bortse från det faktum, att brudgummens yngre bror, den smidige och högt begåvade Gösta Rydén, var marskalk på bröllopet.

Mellan den flensburgska familjen på Åkerslund och den rydéniska i Jönköping upprätthölls mycket goda relationer, så länge den senare över huvud taget existerade. I ett brev från Carl Rydén till Georg Flensburg den 6 september 1875 uttalar den förre ett varmt och av allt att döma uppriktigt tack för många lyckliga dagar i den kära vänkretsen ute på Åkerslund.

Mariana och Georg Flensburg torde ha varit ganska välbärgade. Efter sina föräldrar ärvde Mariana sammanlagt 3.000 riksdaler, efter Haqvin d. y. Bager, som var dödstum och omyndig, 4.000 riksdaler, efter Leonard Bager, en annan farbror, 2.000 riksdaler. Eftersom hon varit fosterdot-

ter hos den rike Lorens Isak Bager i Malmö, kan hon knappast ha blivit bortglömd och förbigången i dennes testamente.

Mariana Flensburg, vilken överlevde både Anna Fogelklou och Clara Rydén, slutade sina dagar den 15 juni 1880. Anna Flensburg har överträffat sig själv, då hon i Åkerslundskrönikan tecknat hennes porträtt. »Mor var av medellängd, snarare mindre, hade alldeles svart hår, mörk hy, bruna, livliga, vänliga ögon. Hon var varken mager eller fet, hade frisk färg och ansågs vacker som flicka. Hennes hälsa var god ända till de sista åren, dock led hon emellanåt av reumatisk värk. Lynnet glatt, och vänlig var hon mot alla. Var därför mycket avhållen. Aldrig såg hon på besväret. I yngre år sjöng hon ofta, då hon gick med sina sysslor. En vänlig nick och blick hade hon för alla: man, barn, tjänare och tiggare, ty sådana var det gott om den tiden på Åkerslund.»

Mariana Bagers och Georg Flensburgs barn:

1. *Anna Benedikta Ulrika*, * 17/3 1837, † i Malmö 2/7 1911.
2. *Mathias Petter Lorenz*, * 16/10 1839, † i Malmö 6/9 1919, g. 15/5 1866 med Anna Maria Carlsson, * 22/2 1832 i S. Sallerup, † i Limhamn 30/11 1914. Arrenderade i fyra år Jordberga mejeri, därpå Åkerslunds gård och köpte 1877 ett mejeri i Vellinge. Erhöll 1880 plats som kassör på Malmö bomullsväveri. Då han 1907 avgick med pension, köpte han villa Orberg i Limhamn.
3. *Gustaf August*, * 15/11 1841, † 18/7 1864 som elev vid veterinärinstitutet i Stockholm. Hans stoft vilar på kyrkogården i St. Uppåkra.
4. *Carl Oscar Theodor*, * 5/12 1843, † 26/5 1919, fil. d:r, läroverksadjunkt i Malmö, g. 4/1 1880 med Maria Carolina Wilhelmina Krook, * 27/8 1856, † 13/8 1943.
5. *Georg Edvard Waldemar*, * 10/4 1855, efter långvarigt sängliggande död i tuberkulos 30/1 1868.

Mariana Flensburg, född Bager, på 1840-talet.

Mathias Flensburgs och Anna Maria Carlssons barn:

1. *Gustaf Waldemar*, * 24/7 1867, † i Texas 2/1 1918, kontorist.
2. *Mariana Henrika*, * 22/1 1869, småskollärlarinna i Malmö och Limhamn.
3. *Georg Mathias*, * 16/8 1870, † 12/3 1930, distriktsveterinär i Höganäs, g. 9/12 1898 med Gerda Maria Nilsson, * 3/12 1872, † 5/10 1949.
4. *Carl Emanuel*, * 16/8 1872, † 12/10 1947, sjökapten i Amerika, g. 1:o 1898 med Lovisa Maria Söderström, * 12/12 1869, † 1932, 2:o med Atalia Johanna (Hanna) Berntsson, * 20/11 1881.
5. *Oscar Fredrik*, * 23/2 1875, † 31/1 1943, handelsträdgårdsmästare, g. 1:o 1902 med Bertha Eulalia Palm, * 29/7 1886, 2:o med Johanna Bettina (Tina) Andersson, * i Limhamn 5/3 1898.

Oscar Flensburgs och Maria Krooks barn:

1. *Gunnar*, * 11/10 1880, † 2/2 1935, riksbankskamrer i Stockholm, g. 1:o med Ebba Paulina Maria Anna Demoling, * 14/8 1887, † 1928, 2:o med Gudrun Tecla Petersson, * 24/3 1902.
2. *Sigrid Mariana*, * 19/5 1882, g. 15/4 1908 med hovrättsnotarien Georg Strandberg, * 11/5 1870, † 10/5 1942.
3. *Fredrik Waldemar*, * 30/7 1887, jur. kand., rådman, vice krigsdomare, advokatfiskal, g. 1:o 17/10 1914 med Elsa Matilda Rosalie Landergren, * 10/2 1890, 2:o 8/2 1947 med Greta Marianne Roselius, * 27/9 1904.

Mariana Henrika Flensburg har om sin faster Anna lämnat följande upplysningar: »Min kära faster Anna Benedikta Ulrika Flensburg föddes på Åkerslunds gård i St. Uppåkra den 17 mars 1837. Den 3 april bars hon till dopet av sin mormor. D:r Henrik Reuter Dahl förrättade dopet.

I mars 1843 började faster gå i skola i Lund hos mamsellerna Helena och Mathilda Darin, vilka voro särskilt skickliga i vitbroderi och ritning. Hon fortsatte därmed i sex år och bodde under denna tid hos sin mormor. Sedan kom hon i helpension hos en familj Gjörloff på Nytorp nära Landskrona och var där i tre år.

Faster var en stor blomstervän. Hon påstod själv, att hon varit det, ända sen hon låg i vaggan. Den första gåva hon fick, var en blomma. När hon en dag gammal låg på sin mors arm, kom hennes far in med några snödroppar, som han funnit i trädgården. Hennes mor sköt dem till henne, för att hon skulle bli glad i blommor, och det lyckades. Redan tidigt hade hon ett särskilt litet trädgårdsland, där hon hade sina egna blommor. En gammal jungfru har berättat för mig, att faster, då hon om lördagseftermiddagarna fick vandra hem till Åkerslund, plockade vilda växter utefter vägen mellan Lund och hemmet. Faster hade många krukväxter. I sina anteckningar om hem och släkt uppger hon, att det skulle ha varit svårare för henne att bära förlusten

Anna Flensburg.

av sin hörsel, om hon inte hade haft en sådan 'förkärlek för Floras älskliga barn'.

Vid invigningen av järnvägen Malmö—Lund den 1 december 1856 var det kallt och snöigt. Faster förkylde sig på balen i Lund och fick en svår snuva, som lade grunden till hennes dövhet. Trots elektrisk behandling och luftblåsning m. m. blev dövheten allt värre. Man måste alltid tala högt till faster. Hon använde också lur.

Det var icke endast blommor, som voro ett glädjeämne för faster. Hon älskade att läsa. Jag har hört berättas, att hon som barn kunde försvinna helt plötsligt. Man ropade på henne men fick intet svar. Ofta kunde hon då sitta uppkrupen på ett skåp och läsa.

När faster blev äldre och hennes bröder Mathias och Oscar gift sig, fick hon nya intressen. Brödernas barn blevo för henne, nästan som om de varit hennes egna.

Efter farmors död flyttade faster år 1881 till Malmö och bodde i samma gata som mina föräldrar. Alla födelsedagar

var hon hemma hos oss, likaså varje julafton. Det skulle inte ha varit jul, om inte faster varit med. Vi barn brukade ofta gå till faster på söndagsförmiddagarna och blevo alltid vänligt mottagna. Då tog faster fram gamla barnböcker och bjöd oss på bullar. Hon och hennes syskon hade år 1895 sålt Åkerslund för 71.000 kronor. På fasters lott kom 10.463 kronor. I sina efterlämnade anteckningar uttalar hon sin innerliga tacksamhet för 'detta goda arv, som gör, att jag kan leva oberoende'.

Efter fasters död fann jag i hennes gömmor ett kuvert, på vilket stod skrivet: 'Glada budskap'. Kuvertet innehöll meddelanden till faster med anledning av att någon av brorsönerna avlagt någon examen, att Mariana fått plats som lärarinna o. dyl. Alla våra framgångar glädde hon sig åt. Men hon hade också blick för och kunde säga oss våra fel. Såg hon, att någon blev ledsn, sade hon: 'Mitt barn, jag är din vän, och därför säger jag dig dina fel.' Hon var alltid ärlig. På samma gång som vi tyckte om faster, hade vi respekt för henne.

Jag och mina syskon tyckte nog, att faster hade en viss förkärlek för vår äldste bror, Gustaf. Det kom emellertid en dag, då faster började tala med mig om konst och litteratur. Varje vår brukade hon resa till Köpenhamn för att studera konstutställningarna på Charlottenborgs slott. Jag fick hennes kataloger och började också intressera mig för konst. Uppe hos faster fick jag läsa Ord och bild, och i den fanns det mycket både om konst och litteratur, som vi dryftade. När jag om lördagskvällarna kommit hem från skolan i Limhamn, gick jag upp till faster. Där var det alltid så hemtrevligt med tebordet framför den gamla empirisoffan. Faster deltog i allt, intresserade sig för mitt skolarbete och hade en ovanlig förmåga att lyssna.

På sin ålderdom fick faster grå starr och började se dåligt. När hon var sjuttio år, genomgick hon en lyckad operation och kunde sedan åter se att läsa. Ännu fyra år fingo vi behålla faster. Det var ett hårt slag för oss alla, då vi fingo veta, att hon led av kräfta i bröstet. Då jag frågade

faster, varför hon inte förr talat om sin sjukdom, svarade hon: 'Mitt barn, varför skulle jag lägga min börda på andra? Var och en har nog av sin.'

Den 2 juli 1911 dog vår kära faster. Jag är så tacksam, att jag fick vara mycket hos henne under den sista tiden. En dag sade hon: 'Vad jag har varit lycklig här i mitt lilla hem!' Med anledning av fasters bortgång skrev min kusin Gunnar: 'Minnet med kärlekens skrift står ristat i tacksamma hjärtan.' Dessa ord kunna läsas på hennes gravsten på Uppåkra kyrkogård.»

SLÄKTGRENEN BAGER—RYDÉN.

Clara Albertina Bager var född i St. Råby den 24 april 1821. Sedan hennes far avlidit i december 1840, var hon sin mor troget följaktig till Lund, till Dalby kungsgård och slutligen till Åkerslund, där modern dog i mars 1853. Kännedomen om hennes ungdom grundar sig huvudsakligen på brev och på hennes egna dagboksanteckningar, vilka från 1843 sträcka sig fram till slutet av 1852. Hennes utseende vid tjugutvå års ålder är känt tack vare ett porträtt, som hösten 1843 utfördes av miniatyrmålaren Carl Johan Brummer.

Den 6 mars 1841 blev Clara Bager förlovad med teologie studeranden av Smålands nation i Lund Carl Peter Rydén. Sedan Rydén i slutet av 1843 blivit färdig med sina examina eller, som Clara uttryckte sig, »för alltid slutat sin läsning i Lund», sökte hon själv utbilda sig för sin kommande verksamhet som prästfru. Synnerligen viktigt var, att hon fullkomnade sin skicklighet i matlagning. Efter moget övervägande beslöts på bjudning hos häradshövding Nordströms i Lund, att hon skulle lära finare prästgårdsmatlagning hos gamle prosten Nordströms i Ingelstorp i sydöstra Skåne.

I brev den 31 december 1843 finnes ett uttalande om möjligheterna att inhämta kokvett i Ingelstorps prästgård: »Du må tro, att här lefves mycke kräseligt.» Maten är förträfflig, men man nöjer sig med en varmrätt till frukosten, tre till middagen och två till kvällsmaten. När prostinnan Nordström levde, var det mera mat och mycket främmande, men nu är prosten gammal och vill helst leva i stillhet. Clara fortsätter: »Här är en rätt beskedlig Jumfru, som är mycke willig till att lära mig hwad jag ber henne om. Jag

Clara Bager 1843.

Akvarellerad kritteckning av minityrmålaren C. J. Brummer.

Tillhör lektor Eric Elgqvist.

har tänkt att gifva henne i afton det bruna och hwita förklädet, som wi wäfd i somras och det jag ännu ej sytt. Det kan hon få i nyårsgåfwa.»

Att Clara högt uppskattade mathållningen i prästgården i Ingelstorp, framgår av ett brev till Mariana Flensburg den 9 juli 1844, i vilket hon bl. a. skildrar ett besök på Tosterups slott. »Vi blefwo qwarbudna till aftonen. Och kanske det rogar dig att höra hwad wi fick. Det war Spenat med gåsbröst, mjölk i glas och kall Hjortstek med lingon till samt tunna pankakor med hallonsylt i mellan. Betjeningen hjöd maten på selfwer Karotter, och flera wackra selwer pjeser stod på bordet. Eljest war just ej qwälsmaten så ståtlig. Wi skulle kunna här i Prestgården prestera en mycke ståtligare när som helst.»

Under de närmast följande åren uppehöll sig Clara långa tider hos sin blivande svärmor, änkeprostinnan Rydén, som

ägde Kullekvarn, en vackert belägen liten egendom ett par mil söder om Växjö. Anteckningar i hennes dagbok låta förmoda, att hon själv funnit sin förlovningstid alltför lång. En av hennes väninnor har t. o. m. rimmat om den:

Clara önskar att se min skrift.

Min önskan är att se Clara gift.

Det dröjde tolv hela år, och Clara hann brodera många vackra julklappar åt sin fästman, innan hon och Carl Peter kunde sätta eget bo. Av dessa minnesgåvor finnes fortfarande en och annan i behåll, bl. a. en vacker matta, vilken enligt Claras mycket noggranna anteckningar med alla tillbehör: sälskinn, stramalj, sefirgarn, ull, färglön och foder, kostade 18 riksdaler, 14 skilling. Det utmärkta sefirgarnet har stått sig förträffligt, men det svarta ullgarnet har år 1947 blivit ersatt med nytt.

Den 25 april 1853 blev Carl Rydén andre stadskommis- ter i Jönköping. Två månader senare firade han sitt i det föregående skildrade bröllop med Clara Albertina Bager på Åkerslund.

Efter ett i det närmaste tjugofemårigt äktenskap slutade Clara Rydén, 57 år gammal, sina dagar den 25 maj 1878. Dödsorsaken var densamma som moderns: lunginflammation. Om dödsfallet finnes i Anna Flensburgs krönika följande anteckning: »Det var en stor sorg för mor och mig att mista denna kära, förtrogna vän och släkting. Hon var en av familjens bästa kvinnor, god, rättänkande och rättvis. Vi hade glatt oss så mycket åt att få resa upp och fira Rydéns silverbröllop till midsommar. Nu blev det i stället till begravning vi reste 1:ste juni.» Den 2 juni blev Clara Rydén begravd på Västra kapellets kyrkogård i Jönköping.

Carl Rydén, som aldrig blev annat än stadskommis- ter, om man bortser från att han år 1865 utnämndes till rege- mentspastor vid Jönköpings regemente, överlevde sin maka i det närmaste ett år. Han dog den 19 maj 1879 av hjärt- slag och blev begravd på sin hustrus dödsdag.

Clara Baggers och Carl Rydéns barn:

1. *Arvid Lorentz*, * i Jönköping 14/8 1857, † 10/12 1897, komminister i Skärstad, g. 1:o 8/6 1882 med Ebba Anna Amalia Ölander, * 9/10 1862, † 19/7 1893, 2:o 29/1 1895 med Tyra Elisa Antoinette Björkman, * 16/3 1874.
2. *Anna Clara Maria*, * 31/7 1860, † 6/5 1941, g. 31/7 1884 med kyrkoherden i Långasjö Gustaf Reinhold Elgqvist, * 4/5 1841, † 5/10 1913.

Arvid Rydéns och Anna Ölanders barn:

1. *Carl Emanuel*, * 15/4 1883, † 1896.
2. *Anna Märta Elisabet*, * 14/3 1885, † 11/5 1924, g. 1914 med jur. kand., kaptenen i Kronobergs regementes reserv Carl Gustaf Elov Rosenblad, * 25/10 1888.
3. *Ebba Lydia*, * 25/7 1889, † 1891.
4. *Gustaf Arvid*, * 19/6 1892, † 1893.

Arvid Rydéns och Tyra Björkmans barn:

1. *Karin Elisabet*, * 27/11 1895, † 7/6 1903.
2. *Arvid Herbert*, * 15/9 1897, pastor och förstelärare vid centralfängelset i Härnösand, g. 1925 med Tove Emilie Thorning-Madsen, * 2/6 1900.

Clara Rydéns och Gustaf Elgqvists barn:

1. *Anna Elisabet*, * 20/8 1885, folkskollärlarinna, g. 28/12 1916 med kantorn i Bärbo Karl-Linus Granqvist, * 22/6 1883, † 4/4 1932.
2. *Eric Gustaf*, * 1/6 1887, lektor vid folkskoleseminariet i Uppsala, g. 29/9 1923 med Anna Ingeborg Olin, * 30/7 1899.
3. *Arvid Valfrid*, * 6/11 1888, † i lungtuberkulos 18/1 1904.
4. *Gustaf*, * 13/1 1893, † 21/2 1925, fil. mag., extralärare vid tekniska gymnasiet i Örebro.

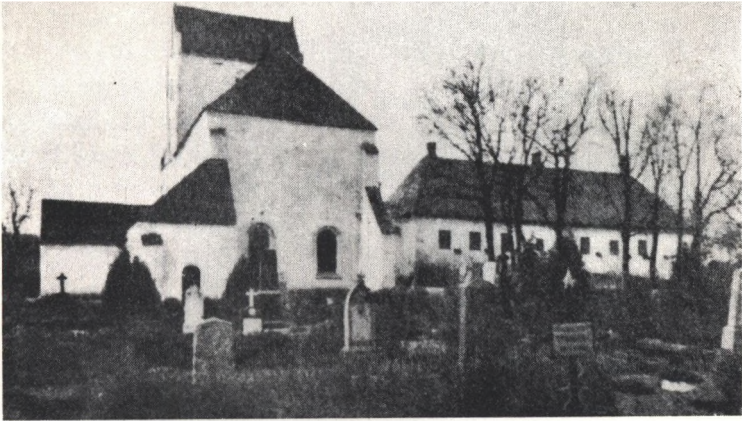
SLÄKTGRENEN BAGER—HYLLÉN.

Peter Marianus Bager var född den 23 mars 1824. I juli 1839 reste han i sin fars sällskap till Köpenhamn för att därifrån fortsätta till Christiansfeld i närheten av Haderslev i södra Jylland, där flera medlemmar av släkten Bager, bl. a. hans farbror Emanuel, gått i skola. Av brev och dagboksanteckningar att döma synes han på 1840-talet både genom praktiskt arbete samt genom resor och besök på utställningar ha sökt utbilda sig till en skicklig lantbrukare.

Den 26 mars 1847 reste Peter Bager till Häckeberga gods i Genarps socken för att där tillträda en plats som kassör och inspektor. Godset ägdes sedan 1821 av auditören Johan Andreas Wollmar, känd såsom »skicklig jurist, passionerad processmakare och mycket god hushållare» (Sjöström, SNL s. 489).

Den 25 mars 1851 flyttade Bager från Häckeberga till Dalby kungsgård, vilken han arrenderat på tjugotre år. Avträdessumman till den föregående arrendatorn var 17.000 riksdaler, därav 10.000 för inventarier. För rätten att bruka kungsgårdens 563 tunnland skulle Bager årligen betala 150 riksdaler samt dessutom lämna 55 tunnor råg, 55 tunnor korn, 250 tunnor havre, 2.000 lispund hö och 2.000 lispund halm.

Huvudbyggnaden på kungsgården, ett medeltida grundmurat stenhus, var vid den tid, då Bager övertog arrendet, mycket förfallen (Gillberg, Malmöhus län s. 155). I det föregående är omnämnt, att hans mor och yngsta syster hjälpte honom att göra hemmet mera beboeligt. Den 26 december 1852 firade han på Ekesvång i Genarps socken bröllop med Johanna Dorothea (Dora) Hyllén, dotter av kan-

Kyrkan och klosterbyggnaden i Dalby från öster.

Foto L. Jonn omkring 1930.

lorn i Genarp Nils Petter Hyllén och hans hustru Elsa Benedikta Lembke.

I mars 1866 lämnade familjen Dalby kungsgård och flyttade till en stor gård i Virestad på Söderslätt, som Bager köpt. Här trivdes han emellertid ej, varför han först utarrenderade och därpå sålde gården. Efter att en kortare tid ha varit bosatt i Lund flyttade Bager 1868 ut till Getinge, där han inköpt ett par hemmansdelar. Dessa sammanslogos och bebyggdes. Först efter grundarens död erhöilo de namnet Bagershill.

Peter Marianus Bager dog av hjärnblödning den 16 maj 1870. Han jordfästes i Gårdstånga kyrka och begrovs på östra kyrkogården i Lund.

På Bagershill brunno uthusen ned den 22 mars 1879. Gården blev senare såld, och änkan efter Peter Bager, Dora Hyllén, flyttade till Lund.

Peter Marianus Bager.

Peter Bagers och Dora Hylléns barn:

1. *Carl Peter*, * 9/10 1854, † 1/2 1906, lantbrukare, arrendator av Hilleshögs boställe, g. 8/4 1880 med Fanny Amalia Henrietta Peterson i hennes andra gifte, * 21/2 1844, † 6/9 1905.
2. *Anna Carolina*, * 24/6 1856 på Dalby kungsgård, † 9/10 1939, g. 10/11 1880 med majoren i armén, domänintendenten i Kronobergs län Georg Herman Wieslander, * 10/6 1848, † 29/3 1923.
3. *Klara*, * 8/1 1858, † i Växjö 28/8 1945.

Carl Bagers och Fanny Bagers barn:

1. *Fanny (Anny) Dorothea Ulrika*, * 13/12 1881, g. 30/3 1909 med lantbrukaren Rudolf Edvard Robert Wigström, * 17/3 1879.
2. *Beata Clara Elisabet (Elsie)*, * 13/8 1885, g. 24/9 med possessionaten Viggo Pontus Bolin, * 10/8 1879.
3. *Sigrid Lilly Marianne*, * 7/3 1887, gymnastikdirektör.

Anna Bagers och Herman Wieslanders barn:

1. *Yngve Herman*, * 8/10 1881, † 21/7 1896.
 2. *Ingeborg Elisabet*, * 28/9 1883, telegrafexpeditör.
 3. *Sture Herman*, * 30/5 1885, stationsskrivare.
 4. *Klara Elisabet*, * 30/11 1886, g. 10/8 1916 med lasarettsläkaren Hadar Lidén, * 10/4 1877, † 11/11 1917.
 5. *Ruth Fanny*, * 30/11 1886, g. 15/3 1913 med överläkaren och sjukhuschefen vid S:t Lars sjukhus vid Lund Gustaf Harald Elander, * 1/4 1882.
 6. *Karl Hugo*, * 11/6 1889, statskartograf, g. 1919 med Sonja Rendahl, * 25/2 1892, † 12/7 1947.
 7. *Ivar Lamech*, * 10/8 1891, president i hovrätten över Skåne och Blekinge, g. 1:o 8/6 1919 med Alma Karola Petronella Meijer, * 28/2 1887, † 9/2 1925, 2:o 2/8 1927 med Sonja Viktoria Söderqvist, * 8/3 1900.
 8. *Ulla Dorith*, * 10/6 1893, g. 11/10 1919 med överläkaren och sjukhuschefen vid Umedalens sjukhus Joel Gösta Alarik Isidor Eriksson, * 11/10 1892.
-

OTRYCKTA KÄLLOR.

- BAGER, CLARA, Några anteckningar öfwer Huru min tid framflöt 1843 och 44. Dagboksanteckningarna, som sträcka sig fram till nyåret 1853, tillhöra lektor E. Elgqvist, Uppsala.
- FLENSBURG, ANNA, Till mina brorsbarn en liten krönika om Akerslund. Malmö 1900. Tillhör fröken Mariana Flensburg, Limhamn.

Brev från Gustav Svanberg till Anna Margareta Bager, född Kihlman.

Brev från Haqvin Bager till sönerna Diedrik och Peter Bager.

Brev från Peter d. y. Bager till hans hustru, de flesta från tiden 13/6 1819—6/2 1820.

Samtliga brev tillhöra fröken Mariana Flensburg, Limhamn.

TRYCKTA KÄLLOR.

- AGRI, Lunds borgare på 1740-talet = Agri, J., Anteckningar om Lunds borgare på 1740-talet. (SFGL 20.) Lund 1939.
- BAGER, EINAR, Med penna och ritstift. Malmö 1947.
- BARFOD, Märkvärdigheter = Barfod, J. C., Märkvärdigheter rörande skånska adeln. Sthlm 1847.
- BELLANDER, U., Familjen Faxé (MFM 1920 s. 104—155).
- BERENDSOHN, W., Selma Lagerlöf. Sthlm 1928.
- BERLING, Lund = Berling, E. W., Lund. Öfversigt af stadens historia och öfriga märkvärdigheter. Lund 1859.
- Berlingska boktryckeriet = Berlingska boktryckeriet i Lund 1745—1945. Lund 1945.
- BLOMQVIST, R., Fru Görvels gård i Lund. (SFGL 19.) Lund 1937.
- BOËTHIUS, B., Artikeln Lorentz Isac Bager i SBL 2 s. 560 f.
- BROMANDER, C. W., Anna Maria Lenngrens litterära påbrå (Personhistorisk tidskrift 1920 s. 32 ff.).
- , Sven Kihlman, en märklig värmlandspräst från 1700-talet (Karlstads stifts julbok 1917 s. 65—79).
- CARLANDER, C. M., Miniaturmålare i Sverige. Sthlm 1897.

- CARLQUIST, G., Artikeln Leonard De la Rose i SBL 11 s. 21 ff.
 —, Lund på 1690-talet. (SFGL 5—6.) Lund 1923—24.
- CAVALLIN, S., Lunds stifts herdaminne. Lund 1854.
- CENTERVALL, HS = Centervall, S., Av hugenotternas stam. Ur en gammal släkts krönika. Sthlm 1936.
- CLEMENSSON, G., Artikeln Haqvin Bager i SBL 2 s. 558 f.
 Dictionary of national biography. London 1885 ff.
- EKMAN, E., Wärmeland i sitt ämne och i sin upodling 1. Ups. 1765.
- ELGENSTIERNA, ISÅÄ = Elgenstierna, G., Den introducerade svenska adelns ättartavlor. 1—9. Sthlm 1925—36.
- ELGENSTIERNA, SS = Elgenstierna, G., Svenska släktkalendrar. Sthlm 1911—37.
- FERNOW, Wärmland = Fernow, E., Beskrifning öfver Wärmeland. Filipstad 1888.
- GILLBERG, Malmöhus län = Gillberg, J. L., Historisk, oeconomisk och geografisk beskrifning öfver Malmöhus län uti hertigdömet Skåne. Andra uppl. Lund 1840.
- GRANDJEAN, P. B., Den graae'ske slægtebog. Khvn 1914.
- HAMMARIN, Herdaminne = Hammarin, J., Carlstads stifts herdaminne. 1—3. Carlstad 1846—49.
- HILDEBRAND, B., Artikeln släkten De la Rose i SBL 11 s. 20 f.
- ISBERG, Bidrag = Isberg, A. U., Bidrag till Malmö stads historia. Malmö 1895—1900.
- , A. U., Malmö stads kyrkor. Malmö stads kyrko- och grafdonationer. Malmö 1914.
- , Malmö stads 600-årsjubileum 1319—1919. Malmö 1919.
- KARLSSON, W., Bokband och bokbindare i Lund. Lund 1939.
- KLEMMING-NORDIN, Svensk boktryckeri - historia = Klemming, G. E., och Nordin, J. G., Svensk boktryckeri - historia 1483—1883. Sthlm 1883.
- KUGELBERG, O., Postmästare i Sverige och Finland. Sthlm 1894—98.
- LARSSON, Värmlands nation = Larsson, A., Förteckning öfver Värmlands nations medlemmar från 1595 till 1877. Upps. 1877.
- LEJONHUFVUD, Släktbok = Leijonhufvud, K. A. K:son, Ny svensk släktbok. Sthlm 1906.
- LEWENHAUPT, A., Karl XII:s officerare. Sthlm 1920 f.
- LJUNGFORS se Uggla-Ljungfors.
- LUNDIN, A. H., Småländska nationen i Lund. Lund 1882.
- MFM. = Malmö fornminnesförenings minnesskrift 1909—19. Malmö 1920.
- MFA = Malmö fornminnesförenings årsskrift. Malmö 1933 ff.
- NERMAN, T., Släkterna Nerman. Carlstad 1945.
- NORDIN se Klemming-Nordin.

- OSBERG, Lundaminnen = Osberg, N. P., Lundaminnen från 1820-, 30- och 40-talen. (SFGL 8—9.) Lund 1927.
- PALME, Släkten Palme = Palme, Olof och Gunnar, Släkten Palme intill år 1815. Försök till en genomförd skildring af en skånsk borgar- och prästsläkts öden genom fem släktled. 1. Upps. 1917.
- PLATEN, A., Släkten Bager (MFM s. 57—103).
- PLEIJEL, H., Herrnhutismen i Sydsverige. Lund 1925.
- PT = Personhistorisk tidskrift. Sthlm 1898 ff.
- REUTERDAHL, Memoarer = Ärkebiskop Henrik Reuterdahls memoarer utg. av L. Weibull. Lund 1920.
- SAMZELIUS, H., Jägeristaten. Sthlm 1915.
- SBL = Svenskt biografiskt lexikon. Sthlm 1918 ff.
- SCHILLER, H., Skåne genom två sekler. Falköping 1934.
- SERNER, G., Joseph Magnus Stäck 1812—1868. Malmö 1934.
- SFGL = Skrifter utgivna av föreningen Det gamla Lund. Lund 1919 ff.
- SJÖSTRÖM, SNL = Sjöström, C., Skånska nationen före afdelningarnas tid (1682—1832). Lund 1897.
- , Vermlands nation = Sjöström, C., Vermlands nation i Lund 1682—1907. Lund 1908.
- SUNDBERG, CS = Sundberg, E., Ätten Cronsioe-Sjöcrona. Halmstad 1940.
- SVANBERG, Redovisning = Svanberg, G., Redovisning för en lång levnad. Utg. av N. V. E. Nordenmark. Upps. 1949.
- TUFVESSON, TH., I kärra och karet genom gångna tider. Malmö 1923.
- UGGLA-LJUNGFORS, Svenska släkter = Ugglå, T., och Ljungfors, V., Svenska släkter. Lund 1908.
- WIMARSON, N., Ystad mot slutet av danska tiden (Skrifter utg. av Ystads fornminnesförening. 2.) Ystad 1918.
- VIRDESTAM, Herdaminne = Virdestam, G., m. fl., Växjö stifts herdaminne. Växjö 1921 ff.
- ÖRNBERG, Svensk slägtkalender = Örnberg, L. M. V., Svensk slägtkalender och Svenska ättartal. Sthlm 1885 ff.
-

PERSONREGISTER.

ALEGRE, Carl Ludvig, handlande i Lund, * 1708, † 1781	44 f.
ANDERSDOTTER, Catharina, gift Silfverhäst 1738	56
ANDERSSON, Johan, biskop i Växjö, * 1820, † 1894	64 f.
—, Johanna Bettina (Tina), gift Flensburg, * 1898	67
ASCHEBERG, Rutger von, greve, fältmarskalk, generalguvernör, * 1621, † 1693	35
BAGER, Anna Carolina, gift Wieslander, * 1856, † 1939	78
—, Anna Catharina, gift Björkman, * 1777, † 1860	9
—, Anna Christina, * 1816, † 1881	64
—, Anna, gift Fogelklou, * 1809, † 1858	5, 13, 15 f., 21, 58, 61
—, Anne Börjesdatter, gift Franckesen och von Conowen, † 1703	32, 38 f.
—, Beata Clara Elisabet (Elise), gift Bolin, * 1885	78
—, Börge Joensen, bagare och handlande i Malmö, † 1677 ..	36 ff.
—, Carl Gustaf, * 1828, † 1830	21
—, Carl Peter, lantbrukare, arrendator av Hilleshög, *1854, † 1906	78
—, Carolina, * 1813, † 1817	21
—, Carolina Petronella, * 1818, † 1833	21
—, Clara Albertina, gift Rydén, * 1821, † 1878 13, 16 f., 20 f., 61 ff., 72—75	
—, Clara Mariana, * 1812, † 1814	62
—, David Håkansson, handlande i Malmö, * 1670, † 1742 9, 31—33, 37, 39	
—, Emanuel, handlande i Malmö, * 1788, † 1866	10 f., 64, 76
—, Ephraim, kyrkoherde i Tygelsjö, prost i Oxie kontrakt, * 1824, † 1890	11
—, Erland Gabriel, possessionat, * 1782, † 1839	9 ff.
—, Fanny Dorothea Ulrika (Anny), gift Wigström, * 1881 ..	78
—, Haagen Christensen, bagare i Malmö i början av 1600-talet	37
—, Haqvin, handlande i Malmö, * 1711, † 1782..	5, 9, 22, 24—31, 39
—, Haqvin, innehavare av Petersborg, * 1778, † 1845	15, 65
—, Håkan Börgesen, handlande, senare lantjägmästare, † 1691 31, 33 ff., 39	

BAGER, Klara, * 1858, † 1945	78
—, Leonard, innehavare av Petersborg, * 1780, † 1857	65
—, Lorens Isak, handlande i Malmö, * 1785, † 1857	7, 10 f., 22, 39, 62, 66
—, Mariana, gift Flensburg, * 1811, † 1880	13, 16, 20 f., 61 f., 65 f., 68
—, Peter, fabrikör i Söderköping, senare arrendator av Råby boställe, * 1786, † 1840	7 ff., 21 f., 24, 41 f., 61, 76
—, Peter, handlande i Malmö, * 1744, † 1808	7, 9, 11, 22 ff., 28 f., 33, 39, 41
—, Peter Marianus, lantbrukare, * 1824, † 1870	13, 16, 20 f., 64, 76 ff.
—, Petronella, * 1815, † 1818	21
—, Sigrid Lilly Marianne, gymnastikdirektör, * 1887	78
BERLING, Carl Fredrik, boktryckeridirektör, akademiräntmästare, * 1785, † 1847	18
—, Carl Gustaf, rektor, * 1809, † 1863	18
—, Edvard Wilhelm, docent, universitetsbibliotekarie, * 1813, † 1883	18
BERNTSSON, Atalia Johanna (Hanna), gift Flensburg, * 1881	67
BILLBERG, Fredrik Christian, handlande i Lund, * 1807, † 1864	18
BJÖRKMAN, Samuel Johan, handlande i Malmö, * 1769, † 1809	9
—, Tyra Elisa Antoinette, gift Rydén, * 1874	75
BOLIN, Viggo Pontus, ägare av herrgård i Östergötland, * 1879	78
BRANTING, Maria, gift Rydén, * 1794, † 1862	63 f., 73 f.
BRING, Ebbe Gustaf, biskop i Linköping, * 1814, † 1884	63, 65
BRODERSEN, GEORG, dansör och danslärare, * 1819, † 1908 ..	16
BROMAN, Anders, bruksförvaltare på Alsters bruk i Värmland, * 1776	8
BRUMMER, Carl Johan, miniatyrmålare, * 1814, † 1871	72
BURMAN, Gustaf, häradshövding, ägare av Jätsbergs herrgård, * 1785, † 1852	65
CARLSSON, Anna Maria, gift Flensburg, * 1832, † 1914	66 f.
CENTERVALL, Catharina Maria, gift Billberg, * 1779, † 1867	18, 64
CONOWEN, Christian Diedrich von, stadsmajor i Malmö, * 1652, † 1731	38
CRONSIOE, Anna Maria Ulrika (Rika), gift Bager, * 1789, † 1861	62
DAMES, Paul Carl Adolf, rentier, * 1851	59
DARIN, Helena Dorothea Rebecka, lärarinna, * 1815	68
—, Mathilda Lovisa, lärarinna, * 1818	68
DECREAUX, Carl Ludvig, akademiboktryckare i Lund, * 1708, † 1764	48
—, Caspar, akademidansmästare, † 1738	44, 47
DE LA ROSE, Anna Beata, * 1786, † 1853	12

DE LA ROSE, Catharina, gift Decreaux, levde 1706—1723	46
—, Leonard, borgmästare i Skanör, * 1723, † 1784	5, 41—44
—, Leonard, perukmakare, senare traktör vid Karl XII:s livdrabantkår, † 1707	46
—, Lorens, handlande i Lund, * 1694, † 1762	44 ff.
—, Lorens Isak, borgmästare i Söderköping, * 1746, † 1817	7, 23
—, Mariana Beata, gift Bager, * 1749, † 1824	41 f.
—, Pierre (Peter), perukmakare, levde 1702—1707	46
DEMOLING, Ebba Paulina Anna Maria, gift Flensburg, * 1887, † 1928	68
DIEDEN, Gustaf, direktör i Malmö, * 1876, † 1943	59
DRINGENBERG, Henrik, myntmästare i Malmö 1455—85	38
EDGAR THE ÆTHELING, angelsaxisk furste på 1000-talet	57
EDLER, Samuel, hovrättskommisarie, * 1722, † 1768	45
EDSBERG, Gunnar Jonæ, komminister i Ullerud, † 1670	50
EKMAN, Emanuel, professor i Uppsala, * 1738, † 1801	53
ELANDER, Gustaf Harald, överläkare och sjukhuschef vid S:t Lars sjukhus, * 1882	79
ELGQVIST, Anna Elisabet, folkskollärarinna, gift Granqvist, * 1885	75
—, Arvid Valfrid, * 1888, † 1904	75
—, Eric Gustaf, lektor, * 1887	75
—, Gustaf, fil. mag., extralärare, * 1893, † 1925	75
—, Gustaf Reinhold, kyrkoherde i Långasjö, * 1841, † 1913	75
ELMQWIST, sömmerska i Lund vid mitten av 1800-talet	16
ELOF, borgare i Karlstad	54 f.
ELOFSDOTTER, Anna, gift Larsson, dotter till närmast föregående	54
ERIKSSON, Joel Gösta Alarik Isidor, överläkare och sjukhuschef vid Umedalens sjukhus, * 1892	79
FAXE, Anna Helena Jörgensdotter, gift Lorich 1685	33
FERSEN, Fredrik Axel von, riksråd, * 1719, † 1794	52
FLENSBURG, Anna Benedikta Ulrika, * 1837, † 1911	5, 13, 64, 66, 68—71
—, Carl Emanuel, sjökaptan, * 1872	67
—, Carl Oscar Theodor, fil. d:r, läroverksadjunkt, * 1843, † 1919	66, 68
—, Fredrik Waldemar, rådman, vice krigsdomare, advokatfiskal, * 1887	68
—, Georg Edvard Waldemar, * 1855, † 1868	66
—, Georg Henrik, lantbrukare, ägare av Akerslunds gård i Uppåkra, * 1809, † 1880	16, 21, 62, 65 f., 68
—, Georg Mathias, distriktsveterinär, * 1870, † 1930	67
—, Gunnar, riksbankskamrer i Stockholm, * 1880, † 1935	68, 71

- FLENSBURG**, Gustaf August, studerande vid veterinärhögskola,
 * 1841, † 1864 66
- , Gustaf Waldemar, kontorist, * 1867, † 1918 67, 70
- , Mariana Henrika, småskollärlarinna, * 1869 5, 67 f., 70
- , Mathias Petter Lorentz, kassör vid Malmö bomullsspinneri, * 1839, † 1919 66 f.
- , Oscar Fredrik, handelsträdgårdsmästare, * 1875, † 1943 .. 67
- , Sigrid Mariana, gift Strandberg, * 1882 68
- , Wilhelm, biskop i Lund, * 1819, † 1897 63 f.
- FLORIN**, Johan, komminister i Ransäter, * 1679, † 1760 54
- , Märta Johanna, gift Malmstedt, † 1788 55
- FOGELKLOU**, Anna Gertrud Carolina Augusta, gift Nilsson,
 * 1839, † 1917 16, 58 f., 64
- , Carl Anders, vice häradshövding, riksbankskamrer i Malmö, * 1809, † 1865 15, 18, 21, 58, 64
- , Emilia Mathilda Fredrika, * 1845, † 1878 58
- , Ida Mariana Clara Charlotta, handarbetslärarinna, * 1842, † 1928 58
- , Jenny Maria Vilhelmina, handarbetslärarinna, * 1843, † 1934 58
- , Thecla Helena Paulina, gift Kockum och Dames, * 1846, † 1921 58 ff.
- FORBUS**, Anna, gift Wardlau, † omkring 1680 56
- FORSELL**, Anna Elisabet, gift Seidelius, * 1728, † 1800 54
- FRANCKESEN**, Anna Catharina, gift Langenhielm och Stobée,
 * 1671, † 1729 32, 34
- , Giert, handlande, fabrikör och rådman i Malmö, † 1692
 32, 34, 38 f.
- FRYKSKOG**, Nils, informator hos handlanden Peter Bager
 1792—93 7, 12
- GLEERUP**, Carl Wilhelm Kyhl, akademibokhandlare och förläggare, * 1800, † 1871 18 f., 63
- GRANQVIST**, Karl-Linus, kantor i Bärbo, * 1883, † 1932 75
- GRISE**, skeppare, omnämnd 1774 28
- GRAA**, Catharina, gift Haberegger, † 1721 48 f.
- , Hans Nielsen, rådman i Ystad, † 1672 48
- , Lene Hansdatter, gift Haberegger, † 1726 48 f.
- , Niels Lauritzen, borgmästare i Ystad, † 1664 49
- HABEREGGER**, Abraham, akademiboktryckare i Lund, † 1739 46 ff.
- , Maria, gift De la Rose, † efter 1707 46
- , Vitus, bokbindare i Malmö på 1650-talet, akademiboktryckare i Lund, † på 1690-talet 5, 18 f., 47 f.
- HEDERSTRÖM**, Sigrun Heldi, gift Kockum, * 1875 60
- HERWEGHR**, Daniel, biskop i Karlstad, * 1720, † 1787 53
- HEURLIN**, Anders Olof, rektor i Göteborg, * 1827, † 1905 64

- HEURLIN, Christofer Isaac, biskop i Växjö, * 1786, † 1860 .. 63 f.
 —, Samuel, prost i Södra Åsbo kontrakt, * 1820, † 1897 64
 HYLLEN, Charlotta Amalia, gift von Gegerfelt, * 1830, † 1907.. 64
 —, Johanna Dorothea (Dora), gift Bager, * 1826, † 1904 20 f., 76 ff.
 —, Nils Petter, kantor i Genarp, * 1801 77
 HÜLPHERS, Abraham Abrahamsson, topograf, * 1734, † 1798.. 25
 JONÆUS, Erik, målare, * 1733, † 1805..... 51
 KIHLMAN, Anna Margareta, gift Bager, *1790, † 1853
 8, 10, 12 ff., 19 ff., 50, 61 f., 72
 —, Carl, komminister i Nedre Ullerud, * 1749, † 1797 8, 50
 —, Catharina Maria, gift Broman, * 1778 8
 —, Magnus, komminister i Övre Ullerud, * 1729, † 1796 52
 —, Magnus, länsman, * 1665, † 1743 50
 —, Sven, komminister i Övre Ullerud, * 1696, † 1776 .. 5, 50—53
 KOCKUM, Carl Georg, fabriksåldkare, * 1868, † 1902 60
 —, Emmy Thekla, * 1875, † 1876 60
 —, Frans Henrik, * 1867, † 1873 60
 —, Gottfried Weddig Georg, civilingenjör, * 1838, † 1875 .. 58 ff.
 —, Jeanna Mariana, gift Kruse, * 1871 60
 KROOK, Maria Carolina Wilhelmina, gift Flensburg, * 1856,
 † 1943 66, 68
 KRUSE, Lars Gustaf, vice konsul, * 1863, † 1927 60
 KRÖGER, Rebecca, gift Söllscher, levde 1717 24
 LANDERGREN, Elsa Matilda Rosalie, gift Flensburg, * 1890 .. 68
 LANGENHIELM, Johan, guvernementssekreterare, överauditor,
 * 1675, † 1716 31 f., 34, 36
 LARSSON, Lars, riksdagsman 1755—56 52
 —, Per, mästersmed, † 1735 54
 LEMBKE, Elsa Benedikta, gift Hyllén, * 1801 77
 LIDÉN, Hadar, lasarettsläkare vid Gällivare lasarett, * 1877,
 † 1917 79
 LILJEWALCH, Elisabet, gift Heurlin, * 1792, † 1872 64
 LORCK, Thomas, handlande och rådman i Köpenhamn i början
 av 1600-talet 33
 LORICH, Magdalena Märta, gift Bager, * 1691, † 1756 24, 33
 —, Peder, kyrkoherde i Svedala, * 1656, † 1717 33
 MALKOLM III CANMORE, skotsk konung, † 1093 57
 MALMSTEDT, Anna Maria, gift Lenngren, * 1755, † 1817 54 f.
 —, Magnus Brynolf, akademisk lärare, * 1724, † 1798 55
 MARTINI, Ernst Henrik, handlande i Lund, * 1721, † 1760 45
 MEIJER, Alma Karola Petronella, gift Wieslander, * 1887, † 1925 79
 NERMAN, Catharina Davidsdatter, gift Bager, * 1637, † 1711 31, 35 f.
 —, David, adlad Ehrensträhle, akademisk lärare, rättslärd,
 * 1695, † 1769 35

NERMAN, David, 1612 »vinterliggare» och handlande i Malmö, begravd 1638	35
NICLAS, Nils, skeppare i Haqvin Bagers tjänst.....	28
NILSDOTTER, Catharina, gift Törnschier, † 1716	31 f.
—, Marna, gift De la Rose, * 1701, † 1744	44 f.
NILSSON, Anna, gift Ståhle och von Seth, * 1868, † 1948	59
—, Augusta, * 1872, † 1876	59
—, Dagmar, * 1874, † 1877	59
—, Elisabet, gift Dieden, * 1869, † 1945.....	59
—, Fredrik Carl, * 1878, † 1881	59
—, Gerda Maria, gift Flensburg, * 1872, † 1949	67
—, Nils Fredrik, fil. d:r, häradshövding, rådman i Malmö, * 1834, † 1881	58 f.
NORDSTRÖM, Lars Johan, kyrkoherde i Ingelstorp, prost i Ingelstads härad, * 1762, † 1849	18, 72 f.
—, Per, kämnärspreses, räkenskapsförare i Lunds sparbank, * 1804, † 1876	18 f., 72
ODÉN, Anna Catharina, gift Kihlman, * 1756, † 1847	8, 50
—, Gustav, handlande i Söderköping, * 1770, † 1843	8
—, Helena Maria, gift Svanberg, * 1775, † 1822	8, 61
—, Lars, rådman och stadskassör i Söderköping, * 1768, † 1844	8
—, Per, hovrättskommisarie, * 1729	50
OLIN, Anna Ingeborg, gift Elgqvist, * 1899.....	75
PALM, Bertha Eulalia, gift Flensburg, * 1886	67
PARADIS, Nils, ägde Paradislyckan i Lund på 1670-talet	44
PETERSSON, Fanny Amalia Henrietta, gift Bager, * 1844, † 1905	78
—, Gudrun Tecla, gift Flensburg, * 1902	68
PUFENDORFF, Samuel von, historiker och rättsfilosof, † 1694	47 f.
RAAB, Ebba Henrietta Margareta, gift Kniberg, * 1832	63, 65
RENDAHL, Sonja, gift Wieslander, * 1892, † 1947	79
REUTERDAHL, Henrik, kyrkohistoriker, ärkebiskop, * 1795, † 1870	63 f., 68
ROOS AF HIELMSÅTER, Anna Knutsdotter, gift Wardlau † 1715	56 f.
—, Ingeborg, † 1665	57
—, Knut till Säffle och Rud var † 1665	57
ROSELIUS, Greta Marianne, gift Flensburg, * 1904	68
ROSENBLAD, Carl Gustaf Elof, jur. kand., kaptän, *1888	75
RUDÉN, Christina Håkansdotter, gift Ägren, * 1666, † 1730 ..	54 f.
—, Torsten, biskop i Linköping, * 1661, † 1729	55
RUDENSCHIÖLD, Karl, riksråd, författare, * 1698, † 1783.....	55
—, Ulrik, skald, ekonom, * 1704, † 1765	55
RYDBERG, Christina Lovisa (Louise), gift Burman, * 1799, † 1887	63 ff.

RYDÉN, Anna Clara Maria, gift Elgqvist, * 1860, † 1941	75
—, Anna Märta Elisabet, gift Rosenblad, * 1885, † 1924	75
—, Arvid Herbert, pastor och förstelärare vid centralfängelset i Härnösand, * 1897	75
—, Arvid Lorentz, komminister i Skärstad, * 1857, † 1897 ..	75
—, Carl Emanuel, * 1883, † 1896	75
—, Carl Peter, andre stadskomminister i Jönköping, * 1814, † 1879	21, 63, 65, 72, 74 f.
—, Carl, teol. d:r, kyrkoherde i Bergunda, prost, * 1764, † 1839	63
—, Ebba Lydia, * 1889, † 1891	75
—, Gustaf Arvid, * 1892, † 1893	75
—, Karin Elisabet, * 1895, † 1903	75
—, Lars Gustaf (Gösta), konsistorienotarie i Växjö, bankdirektör, * 1821, † 1882	64 f.
SCHÖNBERG, Anna Helena, gift De la Rose, * 1724, † 1763	41
SETH, Johan von, överstelöjtnant, * 1859, † 1912	59
SILFVERHAST, Jonas, förridare, * 1712, † 1742	56
—, Jonas, premiärlöjtnant, * 1862, † 1734	56
—, Maria, gift Odén, * 1738	50, 56
SOMMELIUS, Edla Lovisa, * 1820, † 1879	64
—, Kristian Tewis, postmästare, * 1766, † 1831	64
STARE, Efraim, herrnhutisk diaspora-arbetare i Göteborg omkring 1820	10
STECCHI, Baltzar, glasinstrumentmakare vid Lunds akademi, * 1728, † 1785	19
STRANDBERG, Carl Vilhelm August, skald, * 1818, † 1877	17
—, Georg, hovrättsnotarie, advokat, * 1870, † 1942	68
STAHLÉ, Axel, handlande, * 1853, † 1894	59
STACK, Anna Catharina, gift Gleerup, * 1808, † 1875	18 f.
—, Josef, perukmakare och handlande i Lund, * 1775, † 1849	18 f.
—, Joseph Magnus, målare, * 1812, † 1868	19
SUELL, Frans, handlande och fabriksidkare i Malmö, * 1744, † 1817	26
SVANBERG, Gustaf, professor i astronomi i Uppsala, * 1802, † 1882	8, 61
—, Pehr, förvaltare på Munkfors bruk, ägare av Vänersnäs herrgård, * 1761, † 1805	8
—, Sven, handlande i Malmö, * 1797, † 1833	8, 12 f.
SÖDERQVIST, Sonja Viktoria, gift Wieslander, * 1900	79
SÖDERSTRÖM, Lovisa Maria, gift Flensburg, * 1869, † 1932 ..	67
SÖFFRENSDAATTER, Karen, gift Bager, begravd 1680	37
SÖLLSCHER (SÖLSCHIER), Anna Catharina, gift Bager, * 1717, † 1776	24
—, Didrik, handlande i Malmö, * 1685, † 1774	24

THORNING-MADSEN, Tove Emilie, gift Rydén, * 1900	75
THOTT, Tage, landshövding i Malmöhus län, * 1739, † 1824	29
TÖGERSEN, Töger, handlande i Malmö, * 1673, † 1700	31
WALKENDORFF, Hans, år 1690 ägare av Ellinge vid Eslöv, † 1716	31 ff., 35 f.
WARDLAU (WARDLAW), Georg, kapten, * 1600, † 1670	56
—, Henry, biskop i S:t Andrews, † 1440	57
—, Johan, förare, † 1717	57
—, Johan, kapten, † 1694	56 f.
—, Maria Elisabet, år 1697 gift Silfverhäst	56 f.
WIESLANDER, Georg Herman, major i armén, domänintendent, * 1848, † 1923	78
—, Ingeborg Elisabet, telegrafexpeditör, * 1883	78
—, Ivar Lamech, president i hovrätten över Skåne och Ble- kinge, * 1891	79
—, Karl Hugo, statskartograf, * 1889	79
—, Klara Elisabet, gift Lidén, * 1886	79
—, Ruth Fanny, gift Elander, * 1886	79
—, Sture Herman, stationsskrivare, * 1885	79
—, Ulla Dorith, gift Eriksson, * 1893	79
—, Yngve Herman, * 1881, † 1896	78
WIGSTRÖM, Rudolf Edvard Robert, lantbrukare, * 1879	78
WIHLBORG, Martina Gustafva, gift Heurlin, * 1820	64
WOLLMAR, Johan Andreas, auditör, ägare av Håckeberga, * 1783, † 1861	76
AGREN, Johan, komminister i Fryksände, * 1664, † 1730	54
—, Kajsa, gift Kihlman, * 1708, † 1782	51, 54 f.
—, Maria, gift Florin	54 f.
ÄLF, Anna Maria, gift De la Rose, * 1752, † 1837	7
ÖLANDER, Ebba Anna Amalia, gift Rydén, * 1862, † 1893	75

INNEHÅLL.

	Sid.
Förord	5
Peter d. y. Bager	7
Anna Margareta Bager, född Kihlman	14
Peter d. y. Bagers far och farfar	22
David, Håkan och Börge Joensen Bager	31
Peter d. y. Bagers mödernesläkt	41
Anna Margareta Bagers förfäder	50
Släktgrenen Bager-Fogelklou	58
Släktgrenen Bager-Flensburg	61
Släktgrenen Bager-Rydén	72
Släktgrenen Bager-Hyllén	76
Otryckta källor. Tryckta källor	80
Personregister	83
